ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թէ՛ Պոլսոյ եւ թէ գաւառաց համար
Տարեկան 7 մէճիտ
Վեցամսեայ 3 ½ »
Եռամսեայ 2 »
Օտար երկիրներու համար 40 ֆր.
Վեցամսեայ 20 »
Եռամսեայ 10 »
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, բաց ի Բօսթ Լօքալէն:
Դրամի փոխարէն փոխելի փոխ կ'ընդունուի՝ 115 դահեկանի փոխարէն 100 ղրուշի հաշուով:
Նամակները կ'ուղղուին առ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆԸ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, Կ. Պոլիս:

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

"بوزانتیون"
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیاز ومدیر مسئولی
بوزانت کچیان
مطبعه واداره خانه سی باب عالی جاده سنده ۳۸ نومرولی دائره مخصوصه ده در

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

Ա · ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 7 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1896 — (Լ · 19 ՆՈՅԵՄԲԵՐ) — 14 ՃԷՄԱԶԻ-ԻՒԼ-ԱԽԸՐ 1314 · — Ա · ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4

ՄԵՐ ՍԻՐԵԼԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Շնորհակալ ենք այն ընդունելութեան համար որուն արժանացան «Բիւզանդիոն»ի առաջին երեք թիւերը: Կրնանք ըսել թէ մեր ակնկալութենէն ալ աւելի ծախուեցան առաջին թիւերը: Բաց աստի, մայրաքաղաքին ամէն կողմերէն բերանացի և գրաւոր շնորհաւորութիւններ ստացանք, որոց ամէն մէկուն պնձամբ պատասխանելու անկարող ըլլալով, ներկայիւս կը փութանք մեր շնորհակալիքն յայտնել ամէնուն՝ մեզ ցուցուած քաջալերական համակրութեան համար, որոյ շնորհիւ կը յուսանք տակաւ առ տակաւ շահեկան և կարեւոր Հայաթերթ մը հանդիսացնել զ«Բիւզանդիոն»:

* * *

Իրաւ, թերթին առաջին թիւերուն պարունակութիւնը չէր քաղցրացրին այնպէս ինչպէս կը բաղձայինք որ ըլլար․ թէ խմբագրական թէ նիւթական տեսակէտով թերութիւններ կային որք անխուսափելի էին ի նորոյ հիմնուած թերթի մը մէջ: Բաներ կան որք նախապատրաստապէս պիտի ըլլան առաջին թիւերուն մէջ, մեր կամքէն անկախաբար, քանի որ գործը նոր է: Տառերն, օրինակի համար, նոր ձուլուած են ամբողջովին: Ընթերցողաց ներողամտութիւնը կրկին անգամ պէտք է խնդրենք այս առաջին թիւերուն թերութիւններուն համար: Ամէն բան հետզհետէ պիտի շտկուի բարւոքի, և մեր կողմէ բան մը պիտի չխնայուի մեր սիրելի ընթերցողները գոհացնելու համար նիւթերուն զանազանութեան, շահեկանութեան, մանաւանդ ազգօգուտ պարունակութեան տեսակէտով:

Կ. ՊՈԼԻՍ, 7/19 ՆՈՅՄ․ 1896․

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՕՐՄԱՆԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ Ի ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

«Բիւզանդիոն»ի երէկի թիւը մամլոյ տակէն ելած էր երբ ՍԱՄԷՆ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ ընտրութեան լուրն հասաւ Խմբագրատուն: Մեր ընթերցողաց կէսն երէկ սոյն բարի լուրն առին «Բիւզանդիոն»էն, և այսօր ամէնքն ալ պիտի կարդան Ընդհանուր Ժողովոյ այն պատկառելի նստին նկարագրութիւնն յորում կատարեցաւ այս կարեւոր ընտրութիւն: Վաղուան թողլով աւելի երկար խօսիլ ընտրութեան վրայ, այսօրուընէ կը փութանք մեր խնդակցութիւնները մատուցանել Նորին Ամեն. Սրբազնութեան իր Պատրիարքական բարեբաստիկ ընտրութեան առթիւ:

ՎԱՒԵՐԱՑՈՒՄ ԱԶԳԱՅԻՆ ՆՈՐ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Կայս. Իրատէ մը վաւերացուց կրօնական և Քաղաքական նոր ժողովները: «Բիւզանդիոն»ի անդրանիկ թուոյն մէջ իսկ փութացեր էինք մեր կարծիքը յայտնել նոր Վարչութեան նկատմամբ, և անոր ընտրութեան կերպին նկատմամբ, և այսօր կրնանք աւելի եւս շեշտել մեր զգացումը:

Ազգը գոհ է նորընտիր Վարչութենէն. օրովհետեւ օրինաւորապէս ընտրեցաւ, ճիշդ գործադրութեամբ Ազգ. Կանոնադրութեան, որով Ազգին գործերը կը մատակարարուէին երեսուն և վեց տարիէ ի վեր,—այն Կանոնադրութեան որ բովանդակութիւնն է ի Թուրքիա Հայ Եկեղեցւոյն և Հայ Ազգին վայելած կայսերական արտօնութիւններուն՝ ի մատակարարութիւն իր ներքին գործերուն:

Բայց Ազգը գոհ է նաև այնքան պատկառելի, այնքան վստահելի անուններ տեսնելով նոր Վարչութեան թէ կրօնական թէ Քաղաքական Ժողովներուն մէջ:

Հիմակուան պարագաներուն մէջ բնական է որ Քաղաքական Ժողովն ամէնէն աւելի պարկեշտ ըլլայ ուշադրութեան:

Անոր գլուխը կը տեսնենք անուն մը որ ամբողջ Ազգին փառքն է:

Տառեան անունը մեր յիշողութեան կը տանի երկու—երեք դար առաջ, մեզ յիշեցնելով ճշմարտապէս հին, ազնուական, տոհմիկ գերդաստան մը, որ հայրենակից հայ բէկն վայելէին Կ. Պոլսոյ եկած կանուխէն, պետական և ազգային ծառայութիւններու մէջ պաշտօն, ստորան, պատիւ ստացած է հետզհետէ: Արքունի Վաղօղապետութիւնն անոնց գերդաստանին մենաշնորհն էր: Բայց այս պաշտօն միջոց մը միայն եղաւ այն գերդաստանին՝ բազմամեայ ծառայութիւններ մատուցանելու թէ Տէրութեան թէ Ազգին: Տառեաններուն յորդւոց յորդիս նշանաբանն էր հաւատարմութիւն առ Վեհափառն, հաւատարմութիւն առ Հայ Եկեղեցին: Հետեւապէս, իրենց դարաւոր պատմութեան մէջ, թէ Տէրութիւնը զիրենք հաւատարիմ նկատեց միշտ, թէ Եկեղեցին իր հաւատացեալ և ջերմեռանդ զաւակները տեսաւ անոնց մէջ, և թէ Ազգը միշտ վստահութեամբ դիմեց անոնց, և Ազգին ակնկալութիւններն ի դերեւ չելան: Տառեանք ամէն ժամանակ իրենց ձեռքէն եկածն ըրին Ազգին բարւոյն համար:

Եւ հիմակ այս փառաւոր գերդաստանին արժանաւոր շառաւիղն ամէն ժամանակէ աւելի սիրելի է թէ Տէրութեան թէ Ազգին: Պետութեան մէջ, իբրեւ արտաքին գործոց բազմամեայ խորհրդական, ամէնէն փափուկ պաշտօններէն մին կը վարէ, և վեհ. Սուլթանին վստահութիւնը պատուեալ. Ազգին յաբաքերական գործերը կարգի դնելու բարձր պաշտօնն ստացած և ի գոհութիւն ամենեցուն ի գլուխ հանած ըլլալով, Ազգն ևս կերպիւ իւք շնորհակալութեան քուէով մը բարձրացուցած է զնա ի գլուխ իր Քաղաքական ժողովին: (*)

Հապա ինչո՞ւ չյիշենք Քաղաքական ժողովին Բ. ատենապետն ալ, Ստեփան փաշա Ասլանեան, որմէ աւելի ո՛չ ոք փորձառու է ազգային գործերու մէջ, որմէ աւելի ո՛չ ոք թափանցած է Ազգ. Կանոնադրութեան ոգին, և անոր կիրառութեան հետամուտ՝ ժողովականութեան և ատենապետութեան երկար կեանքի մը մէջ: Կորովի միտք, ճշմարիտ ղեկաւար, վարչական մարդ, Ստեփան փաշա եթէ կուսակցական խնդիրներու մէջ հակառակորդներ ունեցած է, անոնք ևս զէնք մեծարելէ չեն դադրած: Ամենամեծ կարեւորութիւն ունի իր ներկայութիւն Քաղաքական ժողովին մէջ, երբ Օրակարգին վրայ է Ազգ. Կանոնադրութեան վերաքննութիւնը: Մեր վաղուան թուով պիտի խօսինք Ազգ. Հիւանդանոցին պարէվիճակին վրայ, և այն մեծ հաստատութեան ինչպէս և ազգային ուրիշ հաստատութիւններու մատակարարութիւններուն քարտուղարութեան համար ալ Ստեփան փաշային Քաղաքական ժողովին մէջ ներկայութիւնն յոյժ բարեդէպ պէտք է համարինք: Այս Վարչութեան գծնդակ պաշտօնը պիտի ըլլայ զանազան անպատեհութեանց երեսէն բացուած վերքերը դարմանել, անհոյն, անհամեմատ կարօտութիւններու դարման խորհել, և Ազգին խանգարուած հաստատութիւններն ու մատակարարութիւնները կարգի բերել: Այս ալ վարչական ուժեղ ուղեղի մը ձեռնհասութեան կը կարօտի և հարկէ:

Հա՞րկ է միթէ մեր ընթերցողներուն ներկայել այնպիսի հանրածանօթ անուններ, ինչպէս Բ. Դրան խրատատու խորհրդական և Ընդհ. Ժողովոյ նախորդ ատենապետ Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Վերաքննութեան դատաւոր և Քաղ. Ժողովոյ նախկին ատենապետ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Պետական խորհրդական Իլիաս էֆ. Զայեան, գործէ քաշուած վաճառական, Ազգ. Վարչութիւններու նախկին անդամ, Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան նախկին ատենապետ Սենեքերիմ էֆ. Մանուկեան, փողծարանատէր և վաճառական, Ազգային Վարչութիւններու նախկին անդամ, Տնտեսական խորհրդոյ նախկին ատենապետ Միհրան էֆ. Սէֆեան, ևն, ևն. որոց ամէնքն ալ ազգային կեանքի փորձառութիւն ունին, և ապահով ենք թէ ներկայ դժուարութիւններուն մէջէն ելից հնար մը գտնելու ամէն ճիգ պիտի թափեն, խնամով պահպանելով իրենց յանձնուած թանկագին աւանդն, այն է՝ թէ Տէրութեան թէ Ազգին վստահութիւնն: Ազգին անկեղծ մէջ, բնաւ չենք գտներ Վարչութիւն մը որ այս նոր Վարչութեան չափ փափուկ և կենսական պաշտօն մը կատարելու կոչուած ստացած ըլլայ: Մարդիկը կարող են. բայց գործն ալ մեծ է: Երանի՛ թէ յաջողէին: Աստուած հետերնին ըլլայ: Այս է մեր ամենուս իղձն ու աղօթքն արդի դժուար պարագաներուն մէջ:

(*)·—Տառեան գերդաստանին առ Ազգն մատուցած ծառայութիւնները մանրամասնուած ենք մեր Ս. Փրկչի Պատմութեան մէջ, մանաւանդ յիշելով Յարութիւն փաշայի արժանայիշատակ հօր Յովհաննէս աղէյի բարերարութիւնն Ազգ․ Հիւանդանոցին:

ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ ԿՏԱԿԸ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Ազգային Ընդհանուր Ժողովը նշանակալից քուէ մը տուաւ՝ նոր Քաղաքական ժողովին անդամ ընտրելով զԳրիգոր էֆ. Գարակէօզեան: Գրիգոր էֆէնտի առժամանակեայ խառն ժողովին անդամ էր. բայց ասոր համար չէ անշուշտ որ կը մտնէ նոր Քաղաքական ժողովին մէջ: Գրիգոր էֆ. մեծ աւանդապահ մ'է. ողբացեալ Տիգրան էֆէնտիի մեծ և պատուական կտակին և անոր պարունակած բարեգործական բաղձանքներուն աւանդապահն է, որոց իրագործման անհամբեր է ամէն բարի և քրիստոնեայ Հայ: Իբրեւ գործի մարդ իր ունեցած մեծամեծ փորձառութիւններէն զատ, որովհետեւ օգուտ կրնայ քաղուիլ, Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան ազգային ամենակարեւոր կտակի մը կատարողն ըլլալու նախանձելի, եզական և պատուաբեր դիրքին մէջ է, որ իր ձայնին բնականապէս կշիռ կու տայ: Այս խնդրով զբաղելու առիթներ պիտի ունենանք յառաջիկային: Հետեւապէս, անհնար է չխնդակցիլ հեռատես և գործնական ոգւոյն զոր Ընդհանուր Ժողովը այս առթիւ ալ ցոյց տուաւ, Քաղաքական Ժողովին անդամ ընտրելով զԳրիգոր էֆ. Գարակէօզեան:

ՓՈՒՇԱՄԵԱԿ ՄԸ ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Գ.

Դուռն-Ֆոնթիւի Մայր-Վարժարանին մէջ երկրած ուշադրութեամբ կը կարդայի շաբաթը երկու կամ երեք անգամ հրատարակուող Մասիս լրագիր, զոր մեզմէ աւելի խելահասներ իր մաքուր լեզուին համար կը գովէին: Այն տեւեններն ուսումնասիրութեան և բարի ճաշակի նշան կը համարուէր ըլլալ Մասիսին և Արեւելքին [illegible]: Մին ժամանակին մեծ հաւատք էր, միւսը՝ մեծ խմբագրութեան. Տառեանին հետ իմ ալ գրական աշխարհի մէջ կարմիր թերթերուն միացեր ընթերցող, Մամուրեան ո՛ւր յաւազէս ընթ[illegible] մ'է քան Իւթիւճեան: Իրաւ, Մամուրեան գործնական միտք մ'է քան Իւթիւճեան և Մամուրեան հեղինակ մ'է ինչպէս և թարգմանիչ մը: Նոյն իսկ իբրեւ թարգմանիչ հսկայ մ'է Մամուրեան, քանի որ ո՛չ միայն ֆրանսական այլ անգլիական հանճարի հսկայացուցին և Տիւմայի և Ուալթըր Սքոթի գործերին հաւասար ճարտարութեամբ թարգմանելով: Իւթիւճեան թարգմանիչ էր առաւելապէս, բայց առաւել է որ Պոլսոյ լրագրիններուն մէջ ամենէն աւելի նա՛ եղաւ նախանձախնդիր գրական աշխարհաբարին օտար ստորերէն զանգելու: Հայերէն գրող միւս խմբագիրներն ո՛չ ատոր հոգ կ'ընէին այն ժամանակ իրենց լեզուին ուշադրութիւն, և արդէն շատերուն գրական կարողութիւն մ'ունենալն իսկ տարակուսական էր, մինչ Իւթիւճեան գրաբար աղէկ սորված ըլլալու առաւելութիւնն ունէր անոնցմէ շատին վրայ: Ուրիշ անունն անձանօթ մնացած թարգմանիչներ և օրագրողներ ո՛չ նուազ կոկիկ աշխարհաբար գրել այն առեն ալ (6), բայց առաջին առաջնակարգ հայ թերթի խմբագրի անունը կարեւոր տեղ ունի Իւթիւճեանին՝ աշխարհաբարին կիրարկողաց շարքին մէջ: Մայրաքաղաքին մէջ ևս ա՛ն առաջինն Մասիսի գովեստը կ'ընէի իբրեւ լուսաշխարհիկ թերթին որ մեր [illegible] Մալէզեան Պատուելին՝ կը [illegible] և դասընկերներուս առջեւ [illegible] ի վեր «Կ'ուսեմ աշխարհաբարը» [illegible] պոռար, [illegible] ո՛չ այնքան համակրելի [illegible], բայց խօսք այնքան [illegible] մ'էր որ ինձմէ վրէժ լուծելու համար պակաս նիւթ չէր գտներ, [illegible] ալ կայ որ իր «Գրաբար [illegible]րութեանց» տետրակն ամէնէն [illegible] գոց ընող ալ ես էի դար[illegible]:

Այս տետրակին վրայ մեծ [illegible]ուած ունէր Մալէզեան: Կ'ը[illegible] իր մահէն առաջ իր հա[illegible] մեծագոյն յիշատակարանը [illegible] այն տետրակ: Գրաբարը [illegible] ամէն և շատ գիրքին [illegible] ընդհեցած գաղափարը գասած էր․ թղթատեսլով նախնեաց մատենագրութիւններն, ո՛րչափ խրթնաբանութիւններ կային գրաբարի յառաջ, կամ գրաբարի դիմակ երեսնին անցուցած հելլենաբանութիւններ, զանոնք իրարու տակ շարած էր տետրակի մը մէջ, և կը ջանար հասցնել մեզ թէ այս տետրակը գոց ընելու պէս նախնեաց մատենագրութիւնն այլ եւս ամենափոքր գաղտնիք պիտի չունենար մեզ համար: Հարկ չկար գրաբար աղուոր գրուած մը մեզ կարդացնելու, թարգմանել, լուծել, տրամաբանել, ճաշակել, ըմբռնել: Ալա՜յն՛ ինչ պէտք գեղեցիկ ճարտարապետութեան յօրինուած չէնք մը իր ամբողջութեամբ դիտելու: Այնպիսի չէնքէ մը վար ինկած կոտրտած քանի մը քարեր, կամ աղիւսի ու մարմարիոնի կտորուանք խառն ի խուռն աչքէ անցունել բաւ էր ճարտարապետութիւն սորվեցնելու մեզ:

Պակասն ինք կը լրացնէր աղդէն. որովհետեւ իր համեստութեան չաղթելով մերթ ընդ մերթ մեզ կը կարդար իր գրաբար շարադրութիւններն, որոց մէջ իբրեւ հրաշալիքներ մը օրին մէկը մեզ կարդաց աղջկան մը ներբէն օրուան Կրօնական Ժողովին ուղղած մէկ գիրն, ուր խեղճ աղջի՛ն ազգային իշխանութենէն կը խնդրէր համոզել զինք հրապուրող երիտասարդն որ այլ եւս չմերժէ ամուսնանալ իրեն հետ, քանի որ ո՛չ եւս տարակոյս կարող էր ունենալ թէ հայրութեան մօտալուտ շնորհը վերապահուած կար իրեն:

Քանի որ Մասիսը կարդայի, անդ յաջ սենէկ մը կը զգայի Մասիսի խմբագիրը տեսնելու, և ընդհանրապէս խմբագիր կոչուած անսովոր մարդկանց ներէն ն' և է նմոյշ մը դիտելու: Կ'երեւակայէի թէ մարդ-անհուն խելքի անապատ և մեծախորհուրդ պաշտպան մը օժտուած պէտք էր ըլլալ, համարձակելու համար օրն օրին այնքան հազար մարդոց խօսելու և այնքան մեծ թերթ ծայրէ ի ծայր լեցնելու: Հիմակ որ նոյն իսկ անձնական փորձո՛ւս հասկցեր եմ որ խելքի ո՛րքան համեստ պաշար մը բաւ է խմբագիր ըլլալու համար, իմ պատանեկութեան ամէնէն անմեղ բայց ամէնէն սին հետաքրքրութիւններէն մին կը սեպեմ մտքի այն տրամադրութիւնն որ գիս մղեց երկու—երեք անգամ՝ ճաշի ժամանակ՝ Մայր-Վարժարանէ Պատրիարքարան վազել, հարցնելու համար թէ «Ժողովքի օ՞ր է այսօր»:

—«Ի՞նչ պիտի ընես», ըսա՛ւ, հարցուց ինձ պառաւական ծերուկ մը՝ Փոխանորդարանի Պալուստ Պառաւէլին:

—«Եթէ ժողովքի օրը լայ, հարկաւ Ազգին երեւելիներն հոն եկած կ'ըլլան», պատասխանեցի կմկմալով:

—Մէ՞կը պիտի տեսնէիր:

—Այո՛:

—Ո՞վ:

—Իւթիւճեան էֆէնտին:

—Խնդի՞րք մ'ունիս իրեն: Ինչո՞ւ կ'ուզես տեսնել զինք:

—Մասիսի խմբագիրն է:

—․ ․ ․

—Խմբագիր է անոր համար: Եւ քանի որ խմբագիր է, հարկաւ Ընդհանուր Ժողովքին մէջ կ'ըլլայ:

Բարի ծերունին կարծես կասկածեց իմ հետաքրքրութեանս շարժառիթն, որովհետեւ յանկարծ

—«Խմբագի՞ր կ'ուզես ըլլալ,» հարցուց աչքերը մէջս նայելով:

Սրտին խորէն զինք սիրող բայց անյոյս սիրով մը սիրող աղջկան օրիորդի մը եթէ բարեխօսք երիտասարդ մը իր ամէնէն աղու նայուածքովը ու ամէնէն հրավառ շեշտովը հարցնէր թէ

—Օրիորդ, կը յօժարի՞ք ձեր կեանքն ինձի հետ կցորդելու, (կամ ասոր նման խօսք մը,)

Այն օրիորդն այն առեն աւելի պիտի չկարմրէր քան որչափ կարմրեցայ ես, երբ Փոխանորդարանին կամ Դիւանատնական Խորհրդին մէջ այնքան կիներու, աղջիկներու, երիտասարդներու խոստովանութիւններն իմացող հարցասիրող Պալուստին այն հարցումն ըրաւ ինձ: Բան մը թեւին զարկած էր: Զիս երկիցս կամ երիցս Պատրիարքարան տանող հոգեկան վիճակս անմիջապէս հասկցած էր: Իր այս սրաթափանց դիտողութիւն գիս շուարեցուցիր կարծէք այնպիսի հարցման մը չէի պատրաստ ժամանակ չունեցայ պատրաստելու, և յանցաւորի մը պէս որ հարկադրուած է անոր ճշմարտութիւնը խոստովանելու, աչքերս խոնարհած, հազիւ լսելի ձայնով մը,

—Այո՛, պատասխանեցի:

—Բայց, տղա՛ս, խմբագրութիւնը դժուար գործ է! Շատ բան սորվելու պէտք կայ: Դուն դեռ պզտիկ ես: Հէ՛ք ինչ պիտի ընես խմբագիր ըլլալով: Հէ՛կ մէկը գոհ չէ իր վիճակէն: Ինչ և է, տուր ժամանակ ունիս անանկ որոշումներ տալու: Իւթիւճեան էֆէնտին Պատրիարքարանի մէջ պաշտօն չունի: Ժողովքի օրն ալ ըրած է, և այն առեն հոս չեն գար: Հոն եկեղեցին կ'ըլլան:

(6).—Օրինակի համար Բարթող Մաղաքեան, որ 37 տարի առաջ թարգմանեց Վիքթոր Հիւկոյի Դա[illegible] [illegible] մը վէրջէն օրը, [illegible]ական աշխարհաբարով մը:

ԽՕՍԵԼՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏԸ ՄԵՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Ա.

Ուսուցիչը պէտք է գիտնայ խօսիլ. աշակերտն պէտք է սորվեցնէ խօսիլ:

Ուսուցիչը պէտք է խօսի շատ պարզ, նախադասութիւնները կարճ և դիւրաւ բաղդատ վերջացած: Որչափ կարելի է բացատրութեան ընտանեկան բառերն ու զրուցուածքը գործածել: Այդ բառերը, զրոյցները կ'առնուին ազգային աղբիւրէ չըլլալուն, զոր հարկաւ ուսուցիչն ալ ապրած է: Իրաւ այս պարագային մէջ յաճախ պիտի առնուի օտար բառեր գործածել, հոգ չէ, բայց անմիջապէս, քանի մը կրկնութիւններով անոր հայերէնը ամրապնդելու է աշակերտներու ուղեղին մէջ: Միայն թէ, ուշադրութիւն․ այդ հայերէն բառերը չառնուին մեր հին լեզուէն երբ արդի հայերէնին մէջ կը գտնուին թէ իբրեւ գրական թէ գաւառական բառ:

Շատեր խօսելու ատեն բառերու կամ ածականներու կուտակում մը կ'ընեն. պերճախօսութեան այս ձեւը այնքան սովորական դարձած է իրենց որ «ևն է» գաղափար չեն կրնար բացատրել առանց զայն խրճողելու: Բացատրութեան մէջ փնտռելու է ճշդութիւնը․ գաղափարը կէտ մը պիտի ըլլայ էջտեղը դըրուած, զայն բացատրելու համար գործածուած բոլոր նախադասութիւններն ու ձեւերը կեդրոնաձիգ ճառագայթներու պէս պէտք է ուղղուին միշտ դէպի այդ կեդրոն կէտը: Եթէ խօսիս ուշադրութեան առնենք, պիտի տեսնենք որ, գրեթէ միշտ, մեր կուտակած օրինակներու եւ ածականներու մէջ մեծաղներ կան, աւելորդներ կան որ մեր նպատակին չեն ծառայեր. այդ կերպ խօսակցութիւնը կը նմանի այն քարոզներուն ուր պերճախօսութեան միակ ձեւը կը տիրէ, ձանձրացուցիչ ու ծիծաղելի ձեւ. «Թուումի մասունք»ը:

Ճշդութիւնը տարբեր է, պերճախօսութիւնը տարբեր. առաջինը կը սորվեցնէ գաղափարը ամբողջ կառուցի մը վրայ կը դնէ, երկրորդը լոկ կը խանդավառէ: Այո՛, կը գտնուին դասեր ինչպէս կրօնի, բարոյախօսութեան, ընդհանուր պատմութեան մէջ նիւթեր, որոնք երբ պերճախօս լեզուով մը բացատ-

րուն, կը ստանան մասնաւոր ոյժ մը եւ կը յափշտակեն աշակերտի միտքն ու հոգին. վայրկենական վերաբերումներ, որ յետոյ այնքա՜ն պիտի ներգործեն տղայի նկարագրին կազմութեանը վրայ։ Բայց չափազանցելու չէ եւ տեսակ մը երկիւղածութիւնով դիտելու է որ երջանկութեանը չը վնասեն։

Պէտք է գիտնալ սակայն որ դասարանի պերճախօսութիւնը արտաքին պերճախօսութեան չի նմանիր. հոս ճշդութիւնը պիտի տիրէ, ամէն ուսուցիչ բացատրութիւններէ եւ անբնական արտայայտութիւններէ զերծ։ Երբ մէկը ժողովուրդին կը խօսի վայրկենական տպաւորութիւնը նկատի կառնէ, դասարանի մէջ այդպէս չէ. հոն «գաղափարը կազմել» պիտի տայ։ Ահաւասիկ կեդրոնական կէտը որուն վրայ լարելու է ուսուցիչը իր ամբողջ հմտութիւնը։ Պէտք է գիտնալ որ «նկարագիր կազմելը» ճշմարիտ գաղափարներ թելադրելու եւ զանոնք աշակերտի ուղեղին մէջ ամրացնելուն մէջ կը կայանայ. ու այս նպատակին հասնելու համար զգուշանալու է որ հակասութեան մէջ չիյնայ. այս դասին յայտնած գաղափարը, երբեք ամիս յետոյ ուրիշ դասի մը մէջ չը ջրէ։ Այո՛, աշակերտները պիտի չի կրնան քննադատել զինքը, բայց իրականութիւնը, զիրար ջնջող տպաւորութիւններ կը թողու տղաքներու ուղեղին մէջ։

Այս պարագան այնքան ընդարձակ սահման մը ունի, որ միմիայն մէկ ուսուցչի շուրջը չի դառնար. միեւնոյն վարժարանին բոլոր պաշտօնակիցները այս կէտին վրայ համերաշխ ըլլալու են։ Կը պատահի յաճախ որ աշակերտը կ'առարկէ ուսուցչին թէ. — այս ինչ դասատուն այդպէս չըսաւ, այդպէս չէր ըսեր. — Ի՞նչ ընելու է խօսող ուսուցիչը։ Եթէ երկու դասատուներու անհամաձայնութիւնը գիտական, մաթեմաթիքական, պատմական կէտերու վրայ է, երկուքէն մէկին տգիտութիւնը ակներեւ է. իսկ երբ ընդհանրացումի մը կամ բացատրելու եղանակին վրայ է, ուսուցիչը պէտք է խոհեմութիւն գործածէ եւ իր ըսելիքը միւսի ըսածին հետ հաշտեցնէ. ասով կանխաւ պահուած գաղափարը կը լրացնէ փոխանակ զայն հակասելու։

Գ. Անդրէասեան

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԶԳ. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ

Երէկ Մայր Եկեղեցւոյ մէջ գումարուեցաւ Ազգ. Ընդհ. Ժողովը՝ Պատրիարքական ընտրութիւն կատարելու համար։

Ատենը բացուեցաւ ժամը 7 ու կէսին. ներկայ էին 62 երեսփոխանք։

Տեղապահ Սրբազան Հայրն հաղորդեց ժողովոյն այն պաշտօնագիրն, որ կրօնական եւ Քաղաքական նորընտիր ժողովները կը վաւերացնէր, նոյնպէս ուրիշ հրամանագրով մ'ալ կ'արտօնէր Ընդհանուր ժողով գումարելով, ըստ օրինի Պատրիարքական ընտրութիւն կատարելու։ Յետոյ յորդոր կարդաց Պատ. Երեսփոխանաց որպէս զի ամենայն խոհականութեամբ եւ իմաստութեամբ Ազգին ու Տէրութեան օգտակար եւ վստահելի անձի մը յանձնեն ազգին վարչութեան ղեկը։

Ժողովոյն վսեմ. Ատենապետն Ստեփան փաշա Ասլանեան՝ յայտարարելով թէ ինք, երբ անդամ Քաղաքական ժողովոյ, չէ կարող միանգամայն Ընդհանուր ժողովոյ Ատենապետի պաշտօն վարել, ժողովը բանաւոր գտաւ այս դիտողութիւնն եւ անմիջապէս ձեռնարկեց Ատենապետի ընտրութեան։

Քուէհամարի հսկեցին.

Տ. Վահան Վրդ. Տէր-Յակոբեան
Տ. Յովհաննէս Քհնյ. Մկրեան
Յովհաննէս էֆէնտի Պօյաճեան
» » Ճէնազեան

Հետեւապէս Գաբրիէլ էֆէնտի Գաբրիէլեան քուէից բացարձակ առաւելութեամբ՝ ընտրուեցաւ Ատենապետ Ազգային ժողովոյ։

Մի քանի երեսփոխանաց առաջարկութեան վրայ Ատենադպիր էֆէնտի կարդաց Ազգային կանոնադրութեան այն յօդուածներն, որոնք Պատրիարքական ընտրութեան եղանակին կը պատկանէին։ Նոյնպէս կարդաց Պատրիարքական ընտրելեաց հնգամուն ցանկի մասին մատուցուած տեղեկագրերն, որոնք առանց դիտողութեան ընդունուեցան։

Պատրիարքական ընտրութեան ձեռնարկելէ առաջ՝ ժողովականաց անկեղծ խնդրանօք՝ ներկայ եկեղեցական Հարք հանդիսաւոր կերպով «Լուսով Աստուածութեան քո Քրիստոս» սրտառուչ շարականն երգեցին եւ նոյն պահուն Տաճարին վարագոյրը բացուելով՝ ներկայք յոտնկայս ու ջերմեռանդութեամբ մասնակցեցան այս սրտազգեցիկ աղօթքին որու վրայ Տեղապահ Սրբազանն աւելցուց «Իմաստութիւն Հօր Յիսուս» աղօթքը։

Սոյն հոգեւորական հանդէսը, ինքնին սրտառուչ եւ բարոյացուցիչ ամենայն տպաւորութեամբ մը համակեց բոլոր ներկաները։

Ապա քուէարկութեան ձեռնարկուելով՝ հետեւեալք հրաւիրուեցան քուէհամարի գործողութեան վրայ հսկել։

Տ. Յակոբ Աշըգ Վ. Փափազեան
» Յովհաննէս Քհնյ. Մկրեան
» Սահակ » Տ. Սարգսեան
» Գաբրիէլ » Խանճեան
Յարութիւն էֆ. Մոստիչեան
Յակոբ » Պէկեան
Տիգրան » Բարսղամեան
Եղիազար » Մէլիքեան

Քուէարկութեան արդիւնքն եղաւ.

	Քուէ
Տ. Մաղաքիա Եպս. Օրմանեան	47
» Բարթուղիմէոս Եպս. Չամչեան Տեղապահ	10
» Գրիգորիս Եպս. Յովհ. եան	4

Հետեւաբար՝ քուէի բացարձակ առաւելութեամբ՝ Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարք ընտրուեցաւ ԱՄԵՆ. Տ. ՄԱՂԱՔԻԱ Ս. ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՕՐՄԱՆԵԱՆ։

Երէկի պատմական եւ պատկառելի նիստին ներկայ կը գտնուէր նաեւ՝ Բարձր. Յարութիւն փաշա Տատեան՝ իւր որդւով, նոյնպէս վարչական կրկին ժողովոց ոչ-երեսփոխան անդամք, Մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց Քարոզիչք, Ասադբէգք, Վանից Պատրիարքական Տեղապահ Տ. Սահակ վարդապետ եւ այլք։

Քուէարկութեան այս գոհացուցիչ արդիւնքն մեծաւ խնդութեամբ համակեց բոլոր երեսփոխաններն ու ներկաները՝ որոց դէմքին վրայ յայտնի կ'երեւէր գոհունակութեան բացայայտ արտայայտութիւն մը։ Իսկ հանդիսականներէն շատեր՝ աշխարհական թէ եկեղեցական՝ կը խուժէին Մայր Եկեղեցւոյ տաճարէն դուրս՝ գօգցես զիրար կանխելու համար Ազգին նորընտիր Արժանաւոր Պատրիարքին ընտրութեան աւետիսը տալու։

* * *

Պատրիարքական ընտրութենէ կէս ժամու դադարէ մը վերջ, ժողովականք հրաւիրուեցան Ազգ. կանոնադրութեան վերաքննութեան խնդիրն ի նկատի առնելու։

Նախ Ալէքաճեան Գրիգորիս Սրբազանն խօսք առնելով Ազգ. կանոնադրութեան վերաքննութեան պէտքը բացատրեց եւ առաջարկեց Ազգ. ժողովէն կարգեալ մարմնոյ մը յանձնել վերաքննութեան կարօտ յօդուածոց քննութիւնը, պայմանաւ որ կարեւոր դատուած բարեփոխումներն Ազգ. ժողովոյ մէջ որոշուելէ յետոյ գործադրութեան դրուին։

Ստեփան փաշա խօսք առնելով եւս բացատրեց օրինաց վերաքննութեան պէտքն եւ առաջարկեց նորընտիր վարչութեան յանձնել զայն նկատողութեան առնելու հոգն, վստահ ըլլալով թէ պիտի աշխատի այս գործին մէջ՝ բոլոր ժողովականաց բաղձանաց համաձայն։

Բարձր. Յարութիւն փաշա եւս համակարծիք ըլլալով Ստեփան փաշայի, յայտնեց թէ իրապէս պիտի օգտէ ազգն՝ երբ ժողովը վարչութեան յանձնէ օրինաց քննութիւնն, որու մէջ կը խոստանայ թէ պիտի աշխատի կատարելապէս խղճմտութեամբ եւ իմաստութեամբ։

Գուրգէն էֆ. խօսք առնելով համաձայն գտնուեցաւ Ստեփան փաշայի առաջարկութեան՝ այն է Ազգ. Վարչութեան ենթարկել Օրինաց քննութիւնը, զոր նոյն իսկ Օրէնքը կը թոյլատրէ իր 99րդ. Յօդ. ին մէջ. միայն թէ առաջարկեց որ Վարչութեան աշխատակցին այդ քննութեան գործին մէջ՝ Տեսուչ Խորհուրդք եւ Ազգ. ժողովէն ընտրեալ ձեռնհաս եւ վարչագէտ ազգայինք։

Այս միջոցին ժողովականաց շատերը խօսք ուզեցին, եւ Ատենապետ էֆէնտին քուէարկութեան դնելով՝ փակուած նկատեց վիճաբանութիւնները։ Ժողովն առաջարկեց Ստեփան փաշայի բանաձեւ մը պատրաստել։

Ստեփան փաշա իր բանաձեւը մատոյց դիւանին որ կարդաց եւ միաձայն հաւանութեամբ ընդունուեցաւ ժողովականաց կողմէ։ Այդ բանաձեւով առաջարկուած է Ազգ. Վարչութեան յանձնել օրինաց քննութիւնն, եւ իր առաջարկութիւնները ներկայացնել ժողովին՝ որոշելու համար։

Տեղապահ Սրբազանը բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանի կենացը՝ որուն բարձր շնորհիւ կատարուեցաւ Պատրիարքական յաջող ընտրութիւնը, եւ օրինաց քննութեան խնդիրն նկատողութեան առնուեցաւ։

Աղօթքի մասնակցեցան ներկայք յոտնկայս։

Ժողովականք շնորհակալութեան քուէ տուին Տեղապահ Ս. Հօր իր պաշտօնավարութեանը համար։

Պատրիարքական ընտրութեան տեղեկագիրն երէկ իրիկուն Դատական եւ կրօնական գործոց նախարարութեան ղրկուելով տեղեկագրուեցաւ միանգամայն Ազգային Ընդհանուր ժողովոյ որոշումն ի մասին վերաքննութեան Ազգ. կանոնադրութեան։ Ընդհանուր ժողովն որոշեց Ազգ. Վարչութեան յանձնել որպէս զի Ազգ. կանոնադրութեան սկզբունքներուն առանց դպչելու՝ պէտք եղածն ի գործ դնէ։

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԱՄԵՆ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻՆ

Երէկ իրիկուն կայծակի արագութեամբ տարածուեցաւ Օրմանեան Սրբազանի Պատրիարք ընտրուելուն լուրն, եւ ամենուրեք գոհունակութիւն պատճառեց։ Անմիջապէս պաշտօնական եւ ոչ-պաշտօնական անձնաւորութեանց երկար շարք մը դիմեց Ն. Սրբազնութեան բնակարանն ի Բերա, ի սրտէ խնդակցելով այս լաւ ընտրութեան համար։ Գիշերն ուշ ժամանակ տակաւին վերջացած չէին շնորհաւորական այցելութիւնք։

Ամեն. Օրմանեան Սրբազանին ընտրութիւնն արդէն երէկ առաւօտէ կը գուշակուէր, իմացուած ըլլալով թէ Բարձր. Տատեան Յարութիւն փաշայի ատենապետութեան ներքեւ գումարուած Քաղաքական ժողովոյ նիստին մէջ, հնգամուն ցանկին պատրաստութեան առթիւ, Ն. Սրբազնութիւն 11 քուէ ստացած էր Քաղ. ժողովոյ անդամներէն՝ որոց 12ը ներկայ գտնուած էին նիստին։

Նորընտիր կրօնական ժողովն հրաւիրուած է այսօր ի նիստ գումարիլ ի Պատրիարքարան՝ իր դիւանը կազմելու եւ գործի ձեռնարկելու համար։

Քաղաքական ժողովն երեքշաբթի օրուան նիստին մէջ որոշեց նաեւ իր յաջորդ նիստերէն միոյն մէջ նկատողութեան առնուլ Տեսուչ Խորհրդոց եւ Հոգաբարձութեանց վիճակն եւ ըստ այնմ տնօրինել պարտ ու պատշաճը։

Կ'իմանանք թէ Պէլէճիկի Առաջնորդ Տ. Մովսէս Վրդ. Կէօմիւկճեան անձնական տկարութեան պատճառաւ հրաժարական տուած է իր պաշտօնէն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԻԼՀԷՄ Բ. ԵՒ ԻՐ ԲԱՆԱԿԸ

Գերմանիոյ պահապան նոր զինուորները արքայական դղեակին առջեւ երդում ըրին։ Կայսրը ձիու վրայ էր. կայսրուհին եւ Վլատիմիր մեծ դուքսն, որ Թիւրինկի հուսար գունդին տէրն ըլլալով անոր համազգեստը կը կրէր, արարողութիւնը կը դիտէին դղեակի մէկ պատուհանէն։ Կայսրը զինուորներուն ուղղեց հետեւեալ ճառախօսութիւնը. «Դուք երդում ըրիք խաչելութեան եւ Դրօշին վրայ։ Ինչպէս որ Գահն առանց կրօնի եւ խաչելութեան բան մը չէ, նոյնպէս առանց կրօնի ոչինչ է։ Դուք կոչուած էք ծառայելու իմ բանակիս մէջ, փառաւոր դրօշակներու ներքեւ։ Մինչ ձեր միտքը դրէք որ ձեր զէնքերը սահմանուած են պաշտպանելու Գահն ու կրօնն ընդհանուր անվտանգութեան ժամանակի մը մէջ։ Ձեր պարտականութիւնն է հնազանդութեան օրինակներ տալ, բան մը որ ձեր պետերու աչքին առջեւ դիւրին է կատարել։ Եթէ ձեզ դժուար թուի այդ բանը երբ դուք ձեզ միայն, յիշեցէք ձեր երդումը։ Դուք բանակին մէջ կը մտնէք այն տարին երբ մենք կը տօնենք Վիլհելմ մեծ կայսրին ծննդեան հարիւրամեակը։ Մի մոռնաք ինչ որ ան ըրաւ։ Մեր պարտականութիւնն է իր գործը պահպանել։ Իր աչքը կը դիտէ զձեզ ինչպէս նաեւ ամբողջ բանակը։ Աստուած տայ որ երկինք կանչուած ատեններս, կարենանք առանց մեղադրանքի իր առջեւ ներկայանալ։ Դուք այդ բանին օգնած կ'ըլլաք ձեր պարտականութիւնները կատարելով։»

Վիլհէլմ Բ.ի այս ատենախօսութենէն յետոյ զրոյց մը տարածուեցաւ թէ Կայսրը տեղակալ Պրիւսվիծը ակնարկելով ըսած ըլլայ. «Հիմա որ դուք Կայսրի հագուստը հագած էք, պատկառեցէք անկէ. ո՛վ որ զայն նախատէ, զիս թշնամանած կը լինի»։

«Լոքալ Անձայկըր» թերթն հրատարակած է այս ատենախօսութիւնը, բայց վերոյիշեալ պարբերութիւնը չէ դրած։

ԽՆԴԻՐ ՄԸ ՎԵՐՑԱԾ

Ինչպէս երեկուան քաղաքականին մէջ ըսինք, Անգլիոյ եւ Միացեալ Նահանգաց միջեւ համաձայնութիւն մը կնքուեցաւ իրաւարարութեան ենթարկելու համար Վենեզուելայի խնդիրն, որ անցեալ տարի քիչ մնաց մեծ վէճ մը յարուցանէր անգլիախօս երկու ազգաց մէջ։

Կը հաստատուի թէ երկու անգլիացի եւ երկու ամերիկացի անդամներէ բաղկացեալ իրաւարար ատեան մը խնդիրը պիտի քննէ եւ եթէ անհամաձայնութիւն ծագի, հինգերորդ անդամ մը պիտի ընտրուի։ Զուիցերիոյ Նախագահն ինք պիտի ընտրէ այս հինգերորդ անդամը։ Համաձայնութիւն գոյացած է թէ վէճի նիւթ եղած հողերուն վրայ վաթսուն տարուան գրաւում մը սեփականութեան իրաւունք մը պիտի կազմէ։ Վենեզուելայի եւ Բրիտանական Կիւյանի միջեւ երկուց կողմանց ունեցած այն հողերն որք 60 տարիէ ի վեր իրենց ձեռքն են, իրաւարարութեան չպիտի ենթարկուին։ Այն ամերիկեան յանձնախումբն որ Վենեզուելայի խնդիրը քննելու պաշտօն ունէր, լրագրայ մէջ զեկոյց մը հրատարակելով յայտարարած է թէ ըստ որում Լորտ Սոլզպըրիի վերջին յայտարարութիւնք անգլիավենեզուելական վէճին մօտաւոր կարգադրութեան յոյս կուտան, իր քննութեան ենթարկուած խնդրոյն վրայ կանխահաս վճռում մը տալէ ետ կը կենայ առ այժմ, սպասելով որ երկու շահակից ազգաց միջեւ առկախ խնդիրները բարեկամական լուծում մը ստանան։

ՍՊԱՆԻԱ

Սպանիոյ Նախարարապետ Մ. Սակասթայի առողջական վիճակը թէեւ պահ մը ծանր մտահոգութիւն պատճառած էր իր բարեկամաց, սակայն այժմ սկսած է ապաքինիլ։ Նախարարապետը նոր միջոցներ ձեռք առնել կուտայ 20 հազար օժանդակ զօրք եւս ղրկելու համար Քուպա։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԻՍՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆԻ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պիսմարք իշխանի յայտնութիւններն ամիսէ աւելի է որ կը զբաղեցնէին Գերմանիոյ մամուլը մասնաւորապէս եւ Եւրոպականն ընդհանրապէս։ Այս անգամ խնդիրը Ռայխստակին ներկայացուած բազմութեան մը առջեւ. ներկայ էր նաեւ կոմս Հէրպէրդ Պիսմարք։ Համբէշ կոմսը, կեդրոնական կուսակցութեան նախագահը, պարզեց իր հարցապնդումը, որ կը վերաբերի այն յայտնութիւններուն զոր Պիսմարքի թերթն ըրած էր ռուս-

---

(3)

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆԻ»

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐԸ

ԿԱՄՔԸ

Օրիորդն որուն Տիկին Էրօ իր խօսքը կ'ուղղէր, սեղանին միւս կողմը նստած ըլլալով, աղաւնի եւ հիւանդոտ կերպարանքով գեղանի աղջիկ մ'էր։ Իր ցցուն դունչը, կարկամ բերանը, սրածայր քիթը չարամտութեան յայտարար նշաններ պիտի ըլլային, եթէ լայն ու երազուն ճակատ մը, խարտեաշ ու փառաւոր մազերով շրջապատուած, իր ազնուականութեամբը չամոքէր դէմքին ստորին մասին ընծայած սպառնական երեւոյթը։ Իր տարօրինակութեամբը նշմարուող այս գլուխը կը բարձրանար նրբաձեւ եւ կորաքամակ մարմնոյ մը վրայ, որուն կցուած էին երկու երկայն նիհար թեւեր, չոր մատներով զարդարուն մանրիկ ձեռքերով։ Էմիլի հագուած էր մեծ վայելչութեամբ, բայց առանց այն սեթեւեթին որ հաճելի ըլլալ ուզող կնոջ սեփական է։ Կարծես ամէն յաւակնութենէ հրաժարած եւ իր անհրապոյր վիճակը գիտնալով՝ համակերպած էր այրերուն համար միայն ընկերուհի մ'ըլլալու։ Տեսնողը երեսուն տարեկան պիտի կարծէր զինքը, բայց դեռ քսանհինգ տարու չկար։

Ծերակոյտի անդամ, նախկին նախարար, Եւրոպիոյ մեծափարթամ սեղանաւոր Սէլարմիէն Լըրըպուլէյի միակ դուստրը ըլլալով, Էմիլի իր մայրը կորսնցուցած էր մանուկ հասակին մէջ, եւ անգլիացի դաստիարակուհւոյ մը ձեռքին տակ կրթուելով, ստացած էր անկախ ունակութիւններ, որոնց նպաստած էր իր հօր գորովը։ Լըրըպուլէ, բոլոր ուշադրութիւնն իր ահագին գործերուն տուած, քաղաքականութեան համակ անձնատուր եւ կը նախանձութեան համար ունենալով ա՛յնպիսի ճաշակ մը, զոր հասուն տարիքը չէր չափաւորած, կաթողին սիրելով Էմիլին, թոյլ տուած էր որ ըստ կամս ապրի գեղարուեստներու մշակութեամբ, արուեստագէտներու հետ մտերմութեամբ եւ գեղեցիկին խուզարկութեամբ։

Այս աղջիկն, թէպէտ բնութեան շնորհներէն ա՛յնքան զուրկ, իր մտքին փայլուն կրթութեամբը կարծես ուզած էր փոխարինել մարմնոյն ողորմելի աղքատութիւնը։ Քանդակագործութեամբ եւ նկարչութեամբ կ'զբաղէր ա՛յնպիսի տաղանդով մը որ սովորական մարդու մ'ապագայն կրնար ապահովել։ Իր խայթիչ միտքն աշխարհ բրած էր զինքն ընկերութեան մէջ, ուր իր ահագին հարստութիւնն երկրպագուներու խումբ մը կը յանկուցանէր իր առջեւ։ Բայց երբեք չէր յարձակէր խոնարհներու վրայ, եւ իր սայրասուր նետերը կը պահէր զաւեշտներու եւ մեծամիտներու համար։

Ազնուականութեան եւ սեղանաւորութեան դասէն ամենէն սիրուն երիտասարդներն իր ձեռքը խնդրած էին։ Բոլոր հետամուտները ձեռնունայն ճամբած էր ըսելով թէ ա՛յնքան մեծամիտ էր որ չէր կրնար չպահանջել որ սիրոյ համար կնութեան առնեն զինքն, եւ թէ այնքան խելացի էր որ կրնար հաւատալ թէ այս բանս անկարելի էր։ Այս զաւեշտ տրամաբանութիւնն, որ զանազանաբար պօռոտուած վիշտերով աղեկէզ գորովալի սիրտ մը կը յայտնէր, չէր վհատեցուցած հետամուտները։ Փառասէններու խումբը չդադրած էր կազմելէ անոնցմէ որք կրնային յուսալ թէ վայրկենական տաղտկութիւն մը, բախտական զայրոյթ մը բանալ պիտի տար մինչեւ այն ատեն յամառօրէն գոցուած այս ձեռքն։

Զինքը բոլոր շրջապատողներուն մէջ երկու հոգի միայն կրնային յուսալ, թէ յաջս Օրիորդ Լըրըպուլէյի կրնան յայտնի նախամեծարութեան մ'առարկայ ըլլալ, եւ ճիշդ այս երկու ընտրեալներն էին որ հրաւիրուած էին Տիկին Էրօյի սեղանատան մէջ։ Մին, պատանեկութեան բարեկամ, իբրեւ ճշմարիտ եղբայր կը յարգուէր Օրիորդ Էմիլիէն։ Այս էր Լուին։ Միւսն, Բէլժան մը Թոզիա, նոր բարեկամ, բայց որուն ամուսնութեան հետամուտ չէր ըլլալը ճշմարտութիւնը կամ անձնիշխանութիւնն ունեցած էր, մանկամարդ աղջկան կէս ծաղրածու, կէս փաղաքուշ հպատակութեան արժանի եղած էր։

Թոզիա փոփոխակի սիրուն բառեր կ'ընդունէր իրմէ շնորհ, որոնք կը փոխարինուէին խոկոյն կծու հեգնութիւններով։ Անոր հետ Օրիորդ Լըրըպուլէ կարծես կը վարուէր իբրեւ կատու մը որ մուկը կը ճանկռտէ եւ մերթ թաթիկով կը շոյէ։ Դիտող մը հաստատեց թէ ճանկն աւելի իշխող էր։ Բայց, մէկ խօսքով, Էմիլի չէր արհամարհեր զայն, եւ այս յայտնապէս մ'էր։

Եւ սակայն Թոզիա ինքզինք պաշտպանելու կարող էր, ըստ որում պարզամիտ չէր։ Թէպէտ դեռ շատ երիտասարդ կ'երեւէր, քառասունը առք կոխած էր։ Թխագէմ, արաբական դէմքով գեղեցիկ տղայ մ'էր, աչքերը սեւ եւ մորուքը պանդուր, դէմքը ամառական, եւ իր հագուստքին մէջ ունէր նրբաճաշակ չափաւորութիւն մը որ մեծութեան ակներեւ դրոշմ մը կուտար իրեն։

Շատ պզտիկ հասակին մէջ եկած էր Բարիզ, մեծ գործերու մէջ նետուած էր յախուռն յանդգնութեամբ եւ մեծամեծ դրամագլուխներու տէր եղած էր։ Լըրըպուլէ շատ կը գնահատէր զինքն։ Առանք իրարու հանդիպած էին կնահանջոյ ընկերութեան մէջ, ուր Թոզիա, առաջին վայրկենէն, յանկուածաց մարդուն առաջնորդն ու ծանօթացնողն եղած էր։ Վարպետորդին մեծահարուստ սեղանաւորին ցոյց տուած էր հանճարեղ կղզին համայն ոլոր մոլոր ճամբաներն, եւ դրամատէրն ալ, ի փոխարէն, անոր առջեւ բացած էր հարստութեան ճամբան։

Լըրըպուլէ եւ Թոզիա այս կերպով տասն տարիէ ի վեր ապրած էին կատարեալ մտերմութեամբ, եւ իրարու վրայ գիտէին շատ մը պատմութիւններ որոնցմէ ոմանք ծիծաղական, այլք զարհուրելի, տարօրինակ պայքարներ, պոռսային պայքարներ, ժանեկազարդ զարդախուցերու մէջ մղուած, կամ Սակարանի ցուրտ քարայատակին վրայ շահուած։ Եթէ մին խնդալով ըսէր. «Թոզիա եւ Լըրըպուլէ իրենց մէջ գիտակներ ունին», չէր կարծէր որ քարն այնքան ճիշդ տեղը զարկած ըլլար։ Բայց Թոզիայի առջեւ կատակ չէր ըլլար, որ Բարիզի ամենէն քաջ սուսերամարտներէն մին էր, եւ ատրճանակով ալ ուզածին չափ գլուխ կրնար կոտրել երեսուն քայլ հեռուէն։

Վերջապէս, բաղդախնդրի հրաշալի տիպար մ'էր, այս անձուկ ու փոքրոգի դարուն մէջ մղուած, որոյ վրայ արհամարհանօք կ'իյնէր իր ամբողջ գեղեցկութեամբ, յանդգնութեամբ եւ իմացականութեամբ։ Տասնեւհինգերորդ դարուն մէջ, պիտի ըլլար մին այն բախտախնդիր ամբարտաւաններէն՝ որոնք իշխանապետութիւններ կը ձեւէին իրենց սիրած երկիրներուն մէջ, եւ ճարտարապետները, քանդակագործներն ու պատկերահաններն իրենց հովանաւորութեան տակ պահելով կձեւոյ քանդակներ կը կառուցանէին, անցքերով լի եւ նկարներով զարդարուն, որոնք այսօր փառքը կը կազմեն արդի թանգարաններուն։ Սֆորձայի մը կամ Քոլլէոնիի մը թեւին ունէր, սակայն անձուկ քաղաքակրթութեան մը մէջ սեղմուած, չէր կրցած զարգացնել իր արծուի թեւերն։ Եւ, թէպէտ ինքզինք ամփոփած, սակայն յանդուգն եւ կորովի կերպարանք մը ունէր, զոր ամէն Ֆրանսական աչք առաջին պահուն կը զանազանէր։

Ամէն բանի մէջ ընտիրը կը սիրէր, եւ ոչ ոք անոր չափ նրբախնդիր գեղարուեստասիրութեամբ ծախսած է երբեք դրամը։

Շարունակելի)

գերմանական գաղտնի դաշնագրին նկատմամբ։ Նախարարապետ Հոէնլոէ պատասխանելով հարցապնդողին, ըսաւ որ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ մէջ բանակցութիւններուն սկսած օրէն ի վեր պայման դրուած է որ բացարձակ լռութիւն պահուի։ Հետեւաբար կառավարութիւնն այս խնդրոյն վրայ պաշտօնական յայտնութիւն մը չկրնար ընել։

Նախարարապետն համոզում յայտնեց թէ 1890էն ի վեր ռուսեւգերմանական յարաբերութեանց մէջ որ և է աննպաստ փոփոխութիւն յառաջ եկած չէ։ Իբրև անհիմն, բացարձակապէս հերքեց այն կարծիքը թէ այս գործին մէջ Գերմանիա անգլիական կամ ուրիշ օտար ազդեցութիւն մը կրած լինի։ Իսկ թէ Պիզմարքի այս յայտնութիւններէն յետոյ, Գերմանիոյ դիրքն ի՞նչ է Երրեակ դաշնակցութեան մէջ և ուրիշ Տէրութիւններու հանդէպ, իշխան Հոէնլոէ ըսաւ թէ Գերմանիա իր դաշնակիցներուն հետ կը պահէ առաջուան հաստատուն բարեկամութիւնը, փոխադարձ վստահութեան մը մէջ։ Գերմանիոյ յարաբերութիւնները Ռուսիոյ հետ բարեկամական ըլլալէ բնաւ չեն դադրած (ընդհ. ծափահարութիւն)։ Կայսրութեան արտաքին գործոց նախար Մ. Մարշալ խօսք առնելով, խիստ լեզուով մը հերքեց այն գաղափարն իբր թէ Գերմանիա որ և է կառավարութեան հետ կնքած լինի պայման մը որ հաստատուած դաշնագիրներուն հակառակ ըլլայ։ Մ. Մարշալ հաստատեց թէ խաղաղութեան պահպանման համար եղած գրաւականները 1890էն ի վեր չեն պակսած։ Առեւտրական կը ճանչնայ Պիզմարքի անփոխարինելի արժանիքն և խրատները կուտայ անոր որ կ'ըսէ թէ մեր Ռուսիոյ հետ ունեցած բնաւ յարաբերութիւններն ոչ թէ դաշնագրութեան մը առանձնական պայմաններուն վրայ հիմնուած են, այլ այն հաստատուն ու դիմացկուն կամաց-նին վրայ որ երկու վեհապետներու աւանդական բարեկամութեան և երկու ժողովուրդներու փոխադարձ շահերուն մէջ կը կայանան։ Պաշտօնական արձանագրութիւնները կը ցուցնեն թէ նոյն իսկ 1890էն յետոյ, Ռուսիոյ հետ մեր ունեցած յարաբերութիւնները լաւ եղած են և բնաւ հակառակութիւն մը պատահած չէ։ Առաջուան չափ ապահով ենք թէ Ռուսիա երբ պէտք ըլլայ գործ մը չըլլայ, ո՛ և է փորձ պիտի չփորձէ խաղաղութեան դէմ, եւ այնպիսի փորձեր ընողներուն պիտի չօգնէ։ Ֆրանքֆուրթի յաղթաբերութիւնները քանի մը տարի ի վեր գոյութիւն ունին։ Գերմանիոյ քաղաքականութիւնն է հաւատարմութեամբ անխախտ պահել Աւստրիոյ և Իտալիոյ հետ կնքած դաշնագրութիւնն, անփոփոխ պահելով Ռուսիոյ հետ ունեցած բարեկամական և ուրիշ պետութեանց հետ ունեցած լաւ յարաբերութիւններն, որք խաղաղութեան շարունակութիւնը կ'ապահովեն (ջերմ ծափահարութիւն)։ Այս քաղաքականութեան, բանակին և գերմանական կայսրութեան կրթնած, կրնանք վստահ և հանդարտ սպասել ապագային։

Մի քանի ատենաբաններ շեշտեցին այն կէտը թէ Գերմանիա իրաւունք ունի մասնաւոր դաշինքներ կնքել։ Ուրիշներ յայտարարեցին թէ ռուսեւգերման դաշնագրութիւնն Երրեակ Դաշնակցութեան չի համաձայնիր, կոմս Հէրպէրդ Պիզմարք ըսաւ թէ պատշաճութիւնը թոյլ չի տար որ ինք խօսի։ Նախարարապետ Հոէնլոէ իշխանի յայտարարութիւններն իր ձեռքէն առին այն հիմնականն որ վիճաբանութեան նիւթ կը մատակարարէր։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿ

Պատերազմական նախարար Լանստաուն մարքիզը Նոյմ. 1/13ին ճառ մը խօսելով, միջազգային կացութեան վրայ խօսելէ ետքը՝ պահանջեց որ Անգլիոյ ցամաքային բանակն ստուարացուի. զի մինչ նաւատորմը կը զօրացուի, բանակը նոյն վիճակին մէջ կը մնայ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պոլիվիոյ Երեսփ. Ժողովը որոշում մը քուէարկեց, որով օրինաւոր պատերազմիկ կը ճանչէ Քուպացիները։ Մերձակայ եւ յետ երկար վիճաբանութեան նոյն որոշումն ընդունեց։

—Քուպացիք պաշարած են Քոնտասօ քաղաքը։ Սպանիական գունդ մը պաշարելոց օգնութեան գնաց։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Սօֆիայի դատարանն արտօնութիւն տուաւ տիկին Սթամպուլօֆի՝ վերցնելու Սթամպուլօֆի սպանութեան վրայ դրուած գրաւը։ Դատարանը հրամայեց է քաղաքապետին՝ հանգուցեալին թուղթերը յանձնել իր ժառանգորդներուն։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍԻԱ

Անգլիացի հարիւրապետ Տէյք, որ անցեալ ապրիլին Քաշմիրէ ճամբայ ելած էր գտնելու Մէքոնկ և Իրաուատտի գետերու ակունքը, Լէհ դարձեր է բեռնակիր չգտնելուն համար։ Ուրիշ երկու անգլիացի հարիւրապետներ ալ Լանկ-Լէ ժամանելու են, որք նոյն թուականին ճամբայ ելած էին։

ՄԱՐՈՔ

Օտար տէրութեանց դեսպանք ի Թանճէր արտաքին գործոց նախարարին ներկայացեր են՝ ստանալու Վեհապետին պատասխանը՝ ի մասին պահանջման Ֆրանսայի ու Սպանիայի որք բողոքած էին՝ Բրօոքէր Բօրէ նաւուն վրայ եղած յարձակման համար բռնկներու կողմէ։

ՔՈՒՊԱ

Սպանիոյ նախարարաց խորհուրդին մէջ Մ. Քանօվաս կարդաց Վէյլէր զօրավարին մէկ հեռագիրն ուղղեալ Հաւանայէն։ Զօրավարը թշնամւոյն դիրքերը գրաւեր է Էլվիրա Բուսի լերան մէջ։ Վէյլէր զօրավարն երեք ուրիշ զօրավարաց հետ յարձակեր է Մ. Չէոյի համախմբեալ թշնամեաց խումբերուն վրայ։ Ապստամբապետը սաստիկ եղեր և զօրավար Էչակ ձախ սրունքէն վիրաւորուեր է։ Ապստամբներու տիրած բարձր դիրքերը գրաւուեր են։ Ասոնք պաշտօնական տեղեկութիւններ են, իսկ Նէ-Եօրք Հէրըլտ հեռագիր մը կառուցած է ծանուցանող թէ Վէյլէր զօրավար յաղթուած է։

ՎԱՏԻԿԱՆ

Մաքէր գերապայծառը Մէնէլիքի ինքնագիր մէկ նամակը բերեր է ուղղեալ Ռուսիոյ կայսրին. Վատիկանի կողմէ այդ նամակ Բեզպալօփի զրկուեր է յատուկ սուրհանդակով։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 17 Նոյեմ.— Պետրպուրկի Ֆրանսական դեսպան Մօնդպելլօ կոմսը ամսոյս 18ին (Ն. Տ.) Փարիզ պիտի ժամանէ։

ՀՌՈՄ, — Իտալիոյ Երեսփոխանական ժողովին մէջ, որ պիտի ունենայ Նոյմ. 30ին, կառավարութիւնը իր կարծիքը պիտի յայտնէ Հապէշստանի խնդրոյն նկատմամբ։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ և Պրազիլիոյ միջեւ եղած անհամաձայնութիւնը կարգադրուեցաւ։ Պրազիլիոյ կառավարութիւնը դրամական հատուցում մը պիտի ընէ Իտալիոյ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Ն. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշանով պատուեցաւ ֆրանսական դեսպանատան պաշտօնեաներէն Մ. Պէրթոյի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋՆՋՈՒՄՈՒՆՔ

«Թ. Հագիգաթ» լրագիրը 1 Նոյ. թուոյն մէջ «Լ. Հէրըլտ»էն արտատպելով ծանուցած էր թէ Նազիլլիի գաւառակին մէջ աւազակաց չորս խումբեր կը գտնուին։ Այդ լուրին կուսակալութիւնը Նոյեմ. 5 թուակաւ հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան թէ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, Նահանգին ամէն կողմերուն մէջ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ և թէ հալածուած աւազակներն են Նազիլլէյի մարզպանն Էօմեր ու իր երեքընկերները։

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ԱՏԵԱՆ.— Կայս. Իրատէ մը համաձայն, արտասովոր ատեանը իր պաշտօնն աւարտեց։ Այդ դատարանին տրուած թուղթերը յանձնուեցան Եղեռնադատ ատեանին, որ երէկուընէ սկսաւ զբաղիլ նոյն դատարանէն իրեն փոխանցուած դատերով։

ՀԵՐՔՈՒՄ.— Իգտամ իբրեւ անհիմն կը հերքէ եւրոպական լրագրաց մէջ հրատարակեալ եւ Սէլանիկէն ուղեալ այն հեռագիրը թէ Մակեդոնիայի մէջ հին Սերպիոյ հողին շրջակայքը շատ մը գիւղեր ու գիւղաքաղաքներ աւարի տրուեր ու այրուեր են ապստամբաց խումբերու կողմէ և թէ այս վերջինք շատ մը մարդեր սպաններ են։

ՍԷՐՊԷՋԻՆ կը գրեն թէ հրօսակներն անհետացեր են և թէ ամէն կողմ անդորրութիւն մը տիրէ։ Հունձքերը առատ ըլլալով առեւտուրն, որ դադրած էր, սկսեր է ոգեւորութիւն առնուլ։ Երկաթուղոյ կառախումբերն ամէն օր ցորեն, գարի եւայլն կը փոխադրեն ի Սէլանիկ։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ, քաղաքապետութիւնը կ'յղէ գաւառակին Հիմմէթլի գիւղին 27 անուոր հրկիզեալ ցորեն բաշխել պիտի տայ, որոնք հրդեհին ևլաւէն մեծապէս վնասուած էին։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆՔ.— Կայս. Հրամանաւ, Կրթական նախարար Զիւհտի փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած էր մաքսատանց վիճակը քննելու և պէտք եղած բարենորոգումները ծրագրելու համար։

Յանձնախումբն իր քննութիւնն աւարտելով, հարկ դատած բարենորոգութիւնները տեղեկագրով մը մատուցած էր Բ. Դրան։ Նախարարաց Խորհուրդը քննելէ յետոյ սոյն ծրագիրը Վեհ. Սուլթանին մատուցած ըլլալով, գործածութեան համար կայսերական Իրատէն եղած և Մաքսատանց վարչութեան հաղորդուած է ի գործադրութիւն։

Մ. ՄԱՔՍԻՄՕՖ.— Տեղական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ ռուսական դեսպանատան Ա. Թարգման Մ. Մաքսիմօֆ, Հանրային պարտուց վարչական խորհրդոյն անդամ անուանուած է իբրեւ ներկայացուցիչ ռուս արժէթղթերուն։ Այս անուանում պաշտօնապէս ծանուցած է Բ. Դրան։

ՈՍՏԻԿԱՆՔ.— Իգտամ կ'արտատպէ հետեւեալ լուրը [illegible]։

«Կ. Պոլսոյ ոստիկանութիւնն ու ոստիկանաց պարտականութիւնները պէտք եղածին պէս կանոնաւորելու համար, նորէն բազմաթիւ ոստիկաններ պաշտօնի կը կոչուին։ Նոյնպէս որոշուած է կարող խմբեր կոչել այդ պաշտօններուն։ Ոստիկանաց ամսականներն ամէն ամիս կանոնաւոր կերպով պիտի վճարուին և կարող ոստիկանք ալ պիտի վարձատրուին»։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարար Նազիֆ փաշա, որ հիւանդ էր, ապաքինեցաւ և երէկ ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ նիստին։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութեան Ժողովին նախագահ կարգուեցաւ Վճռաբեկ ատենի անդամներէն Ալի Շահպազ էֆէնտի, որովհետեւ Շէֆիք պէյի ոստիկանութեան նախարար անուանուելով այդ պաշտօն թափուր մնացած էր։

ԿՐԵՏԷԻ կուսակալ Ճորճի փաշա ծանուցեր է կղզւոյն օտար տէրութեանց հիւպատոսներուն թէ որոշեալ բարենորոգմանց փութով ի գործ պիտի դրուին և ամէն կարելի ջանքեր պիտի ըլլան այդ մասին։

—Կրէտէի դատական գործոց բարենորոգման համար կազմեալ յանձնաժողովն, որ կը բաղկանայ օտար տէրութեանց հիւպատոսներէն, երէկ ի Խիոս գումարեցաւ Քօսթաքի էֆէնտիի նախագահութեամբ, որ Կայս. կառավարութեան կողմէ պատուիրակ կարգուած է։ Յանձնաժողովն մէկ քանի նիստերէ յետոյ իր տեղեկագիրը պիտի պատրաստէ։ Քօսթաքի էֆէնտի Կրէտէ պիտի երթայ տրուած որոշումները գործադրութեան դնելու համար։

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ.— Դամասկոսի երեւելիներէն Նաման Էպուշիր էֆէնտիի 25 տարի պայմանաժամով մենաշնորհ տրուեցաւ Հալէպի, Երուսաղէմի և Դամասկոսի մէջ սառոյցի գործարաններ հաստատելու համար։

Մ. ԲԱՆՍԱ.—Մայրաքաղաքիս իտալական դեսպան Պ. Բանսա ստիպուեր է իր ուղեւորութիւնը յետաձգել որոշմանց պատճառաւ և Սօֆիա մնալ, ուր ընդունուեր է Ֆէրտինանտ իշխանին կողմէ։ Նոյեմ. 3ին իրիկուան ճաշի հրաւիրուեր է իշխանին կողմէ և իրեն ընկերացեր է Սօֆիայի իտալական ընդհանուր հիւպատոս Մ. Սիլվէսթրէլլի։

Մ. Բանսա Հռոմ ժամանելուն պիտի տեսակցի Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարին և Վիեննայի իտալական դեսպանին հետ։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ քարափանց շինութեան յատակագծերն ու քարտէսները վաւերացան Կայս. Հանրային Շինուածոց Նախարարութեան կողմէ, որ այդ ձեռնարկութեան մենաշնորհն ստացած է։ Յանձնառուք Մ. Մ. Պառթիլօլ և Ռօպէռ, որք մայրաքաղաքս կը գտնուէին, Սէլանիկ դարձան և հարկ եղածն ի գործ դրին աշխատութիւններն շուտով սկսելու համար։ Շինուածութիւնները կարելի պիտի ըլլայ տեղւոյ վրայ հայթայթել բաց ի կարգ մը նիւթերէ, որք ուրիշ տեղերէ պիտի բերուին։ Մ. Պառթիլօլ Բարիզ գացած է, ուր դրամական վերջնական կարգադրութիւնները պիտի կատարէ։

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԴ, Օսմ. Պանքայի ընդհանուր տնօրէնը, վաղը Եւրոպայէն մայրաքաղաքս պիտի դառնայ Քէօսթէնճէի ճամբով և Քօպրօ շոգենաւով։

Սըր Էտկար Վինսընդ Պերլին գտնուած պահուն, ուր երկու օր մնաց, տեսակցեցաւ Տէօյչ Պանքի և Պլայխրէօտէրի գրամատանց վարչութիւններուն հետ։ Այդ տեսակցութիւնք կը վերաբերին սեղանաւորական ծրագիրներու, որք այս միջոցիս կուսումնասիրուին։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութիւնը կայս. պալատ մատոյց 1313 տարւոյ իր ելմտացոյցին մէկ օրինակը։

ՆՈՐ ԼՐԱԳԻՐ.—Մէհմէտ Րաշիտ էֆէնտիի արտօնութիւն տրուեցաւ Կ. Պոլսոյ Դէյ Ջիֆրէսի անուն թրքերէն, արաբերէն և յունարէն թերթ մը հրատարակելու, որ երկրագործութեան յատուկ նիւթեր պիտի պարունակէ։

ԹԷՐՍԱՆԷԻ մէջ շոգենաւակի մը շինութեան ձեռնարկուած է, որ Շքոտրա լիճին մէջ պիտի բանի։

ԹՕՐՊԻՏՕ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Ածտոէր ու Պէրֆէգէլմի թօփիխանէները Միջերկրական ղրկուին։

ԳԱՐԱՍԻԻ գաւառին Գալիսի հանքին տնօրէն Ֆր. Նաւգի Պ. Պասքօթ աւազակաց ձեռք սպաննուած էր։ Տեղական կառավարութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է ձերբակալելու այդ ոճրին հեղինակներն, որք են նոյն հանքին գործաւորներէն Ֆերհատօղլու Մէհմէտ, Քերիմ Մուսթաֆաօղլու Վէլի եւ Մուսա։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԷՆ կը գրեն թէ այս տարի հունձքերը թէ առատ են և թէ լաւ տեսակէ։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպանատան առաջին Թարգման Պ. Լա Խոյսս Միլլէր, որ Հռոմի դեսպանատան խորհրդական կարգուեցաւ, ի մօտոյ իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։ Պ. Միլլէրի յաջորդեց Պ. Բոկաչէր, որ մայրաքաղաքս դարձաւ Աւստրիայէն, ուր գացած էր արձակուրդով։

Գ. ՊԸՄՊԸՐՊԱՇ, Գոնիայի անգլիական ընդհանուր հիւպատոսն, որ առժամապէս կը վարէր Իզմիրի ընդհանուր հիւպատոսութիւնը, վերջնապէս հաստատուեցաւ այս վերջին պաշտօնին մէջ։

ՎԱՆԱՅ ԾՈՎԸ.— Անատոլուի նահանգաց քննիչ Շագիր փաշա Վանայ ծովուն մօտ շատ մը հանքեր գտած է մանաւանդ ածուխի հանք մը, ուրկից կարելի է հայթայթել այն ածուխներն որք պէտք պիտի ըլլան Վանայ ծովուն վրայ հաստատելի նաւագնացութեան համար։ Կայս. Իրատէ մը հրամայած է ձեռնհաս պաշտօնեաներ ղրկել տալով այդ հանքերն նկատմամբ քննութիւններ կատարել տալ։

ՑՈՐԵՆ.—Բ. Դուռը նկատելով որ այս տարի ամէն վրայ ցորենի բերքը պակաս է և այդ պատճառաւ օսմանեան երկիրներէն մեծ քանակութեամբ ցորենի արտածութիւններ կը կատարուին, որոց որ անկ է թէ տեղական պէտքին յատուկ ցորեններէն աւելցածները միայն արտածուին։

ԾԽԱԽՈՏ.—Մ. Ռօշիլտ Պաղեստինի կողմերը իր ծախքովը հաստատած Երկրագործական գաղթականութեանց մէջ ծխախոտի մշակութիւն կատարելու համար մասնագէտ անձ մը ղրկեց ի Սէլանիկ և ի Գավալա, ծխախոտի մշակութիւնն ուսումնասիրելու և յետոյ նոյն գաղթականութեան մէջ ի գործ դնելու համար։

ՁԻՒՆ.— Իզմիրէն կը գրեն թէ անցեալ ուրբաթ օր, առաջին անգամ ըլլալով ձիւն տեղացեր է Ազատ լեռան վրայ։

ԱԼԻՒՐ.— Ռուսիայէն կը գրեն թէ ալիւրի գինը նորէն 25 կոպէկ բարձրացեր է։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

7 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ		21	23
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ. Օ. Ո.		—	—
Ամենէն բարձր գին	» »	21	33
Ամենէն վար գին	» »	21	23
Օսմանիյէ	» »	—	—
Րումէլիի երկաթ. ֆր.		96	—
Ռէժի	» »	—	—
Քաէտի ժէնէրալ օթթօմ.	» »	7	10
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	» »	4	20
Թրամուէյ բաժնեթ. ղրշ		7	25
» Ժուխանա	»	2	40
Սիկաձէթ) Ա.	»	1	28
) Բ.	»	1	25
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ. Ա. Ո.		—	—
Ձէն. Թօպաքօ Բօրթ.	շիլին	9	—
Ձէն. Էնթէրբրայզ	»	10	—
Թրամուէյ պարտաթ.	ֆր. ան.	495	—
Տէրքօսի ջուրի ընկ.	»	315	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	460	—
Թրամվայ	»	33	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քօնսօլիտէ մէկ օրուան Օ. Ո.		2	—
» ութ	» » »	4	75
Րում. երկ. մէկ	» » »	—	—
» ութ	» » »	—	—

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87	24
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ Էմբէռիալ	»	90	02
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108	07
Բուպլի թղթադրամ Օ. Ո.		8	60

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լօնտոն 3 ամիս ղրշ.		109	50
Փարիզ 3 »	ֆր.	22	95
Ֆիօրին մանտա	»	10	87.50

ԲԱՑՈՒՄ ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏ

Օսմ. Քօնս. Սէրի Դ. Օ. Ո.	22	01
Րումէլիի երկաթուղի ֆր.	99	—

ՓՈՔՐ ՍԱԿԱՐԱՆ ԲԵՐԱՅԻ

Օսմ. Քօնս. Սէրի Դ. Օ. Ո. բաց.	21	33
» » » » գոց.	21	37
Րումէլիի երկաթուղի ֆր. բաց.	97	50
» » » գոց.	99	—

Երէկ հրապարակի վրայ ծախողներ շատ ըլլալուն պատճառաւ մինչեւ 21 23 բարա իջաւ, և իրիկունը նոյն գինով գոցուեցաւ. սակայն երէկուան Բարիզի հեռագիրները 19 75 սանթիմէն մինչեւ 20 ղրշ. 10 գալով, նոյնպէս երկաթուղին 100 ֆրանքի բարձրացաւ և այսօր հրապարակը ոգեւորեալ է։ Այս առաւօտ 22.1 բարա բացուեցաւ, երկաթուղիները 98^{3}, բաւական պաքութիւն ցոյց կուտայ. գնողներուն աչքը լոյս. այս գինով դարձեալ ապրանք գնելը խելացիութիւն է։

Օ. Ի.

ՓԱՐԻԶ 18 ՆՈՅ.

Ֆրանսական Ռանթ 3 % ֆր.		102	62¼
Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.) բացուած	»	19	77
) գոցուած	»	20	10
» » » Բ.	»	32	—
» » » Գ.	»	20	50
Օսմանիյէ	»	359	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	100	—
Օսմ. Բիօռթէ	»	437	—
Մաքսատուն	»	462	—
Օսմ. Ռէժի	»	323	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	529	—
Քաէտի Լիզնէ	»	770	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3340	—
Իտալական Ռանթ	»	90	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	55
Դրամագլուխ	»	2	—

ՊԵՐԼԻՆ 18 ՆՈՅ.

Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.	մարք	—	—
» փոխառութիւն 1888	»	—	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	—	—
Անատ. երկ. պարտաթուղթ	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	»	—	—

ՎԻԵՆՆԱ 18 ՆՈՅ.

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆիօրին	120	15
Րումէլիի երկաթուղի	»	49	10
Օսմ. Ռէժի	»	153	—

ԼՈՆՏՈՆ 18 ՆՈՅ.

Անգլ. քօնսօլիտէ	Ա. Ո.	110	18
Օսմ. » Սէրի Ա.	»	65	—
» » » Բ.	»	32	—
» » » Գ.	»	20	12
» Դ.) բացուած	»	20	—
) գոցուած	»	19	93
Փոխառութիւն Դաստպայ	»	76	50
» Օսմ. 3½ %	»	92	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11	06
Այտընի երկաթուղի	»	12	—
Եգիպտական Միացեալ	»	103	50
Հելլենական 5 %	»	29	50
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	31	—
Ռանթ » 4	»	24	—
Ռուսական 3½ % 1891	»	99	—
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	92	12
» Նոր » 6 % 1892	»	94	—
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25	40
Դրամագլուխ	»	4	—

ԱՍՏԻ ԱՆՏԻ

ՃԱՐՊԻԿ ԳՈՂ ՄԸ

Միլանի Թղթատարական վարչութիւնը կարեւոր գողութեան մը զոհ գնաց։

Վերջերս Միլանի քաղաքին մասնաճիւղը ներկայացաւ երիտասարդ մը, որ Նամակատան պաշտօնէի յատուկ գլխարկը կը կրէր և ոչ համազգեստը։ Երիտասարդը յայտարարեց թէ ընդհանուր վերատեսչութեան կողմէ ղրկուած էր՝ յայտարարելու որ վերջին թղթատարը, որ կը պարունակէ քաղաքին կեդրոնին սեղանաւորաց ու վաճառականաց ասաքումները, ժամանակէ առաջ պիտի առնուի նոյն օրը։

Արդարեւ սովորական ժամանակէն մէկ ժամ առաջ նոյն երիտասարդը մասնաճիւղը ներկայացաւ վարձու կառքով մը, որ մասնաճիւղէն քիչ մը հեռուն կեցաւ, այնպէս որ պաշտօնեայք ձեռքերուն գլուխը միայն կրնային տեսնել։

Նամակին պաշտօնեայք առանց կասկածի մը ունենալու պարկերը յանձնեն։ Ներկայացող երիտասարդը անդորրագիրը ստորագրեց և գնաց միանալ ուրիշ մարդու մը, որ կառապանին քով կեցած էր և ինքզինքը կը ներկայացնէր իբրեւ Թղթատարատան ս օրէնք։

Երբ կառքը քաղաքէն դուրս ելաւ այդ երկու մարդեր պարկերուն մէջէն իրենց ուզածն առնելէ յետոյ մեկնեցան։ Կառքը երբ իր տեղը վերադարձաւ տեսնուեցաւ թէ նամակներ, լրագիրներ և այլն պարունակող պարկերը կառքին մէջ կը գտնուէին։ Կառապանը կասկածելով անմիջապէս իմաց տալ տուեր եղած տեղն, որ քննութեան ձեռնարկեց։

Նամակատան մէջ պաշտօնեայք իրար անցած էին, որովհետեւ այդ մարդուն մեկնելէն յետոյ սովորական պաշտօնեայն Նամակատան յատուկ կառքով ներկայացած էր պարկերը առնելու համար։

Նոյն միջոցին գողերը քաղաքէն դուրս գիւղակ մը երթալով մասնաւոր սենեակ մը մտած և հոն իրենց գործը տեսնելէ յետոյ մեկնած էին։ Գիւղացին անոնց երթալէն յետոյ տեսած էր թէ սենեակը լեցուած էր բացուած նամակներով և պահարաններով։ Գիւղացին ալ պէտք եղած տեղը դիմելով տեղեկութիւն տուաւ։

Ընդամէնը 96 նամակներ անյայտացած էին, յանձնարարեալ և այլն։ Ոստիկանութեան դէպքն իմացուելով, ամէն կողմ խնդրագիրներ մատուցուեցան Թղթատարատան վերատեսչութեան, 250,000 ֆրանքի չափ գումար մը պահանջուելով։

Ոստիկանութիւնը շատ մը մարդեր հարցաքննած է, սակայն մինչեւ հիմա Նամակատան երկու պաշտօնեաներն վար դրուած են, որք պարկերու փոխադրութեանը օգնած էին, և որոց համար կը կասկածուի թէ մեղսակցութիւն ունենան։

ՊԱՀԾՈՒ ՈՒՏԵԼԻՔՆԵՐ

Ֆրանսայի մէջ պահածոյ նոր սկսած է կարեւորութիւն տրուիլ պահածոյ ուտելիքներու, սակայն ամերիկացիք ու անգլիացիք արդէն խիստ ընդարձակ գործածութիւն մը կընեն, որ երթալով աւելի կը զարգանայ։

Անգլիոյ ու Ամերիկայի սպառման մեծ կեդրոններուն մէջ մեծ քանակութեամբ պահցու միսեր, ձուկեր և պտուղներ կը տարուին։ Ասոնք արտածելու համար սառոյցի մէջ դրելով նաւերը կը դրուին և հոն կը զետեղուին սառնարաններու մէջ։ Անգլիացիք՝ խնայողութեան և կամ սեղանի տեսակը փոխելու համար այնպիսի անասնոց յարգ կուտան, որք յարգ չէին ունենար։ Այդպէս Աֆրիկէէ Լոնտոն ղրկուիլ սկսած է յամայրի միս։

Աւստրալիոյ վաճառականք ալ բռնած են պահցու միսերը պատրաստել որսի այն անասնոց, որք Աւստրալիոյ՝ մէջ խիստ շատ թուով կը գտնուին։

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿՂԶԻՆ

Խաղաղական Ովկիանոսի նաւասպներուն զարմանք պատճառած է կղզի մը որ Ժիւլ Վէրնի խորհրդաւոր կղզին ալ անցած է։ Այդ կղզին է Ֆալքօն՝ որ կը գտնուի Թօնկայի արշիպելագոսին մէջ։ Բօլինէզիացի վեհապետ մը իր դրօշը պարզած է այդ կղզւոյն վրայ։

Ֆալքօն առաջին անգամ տեսնուեցաւ 1881ին։ Անգլիական մարտանաւ մը առաջին անգամ 1889ին այցելեց այդ կղզին և տեսաւ թէ արեւադարձային բազմաթիւ ծաղիկներով զարդարուած էր. լեռներ կային ծովուն մակերեւոյթէն յիսուն մեդր բարձրութեամբ։

Հետեւեալ տարին կղզին տեղը ժայռի կտոր մը միայն կար։

1892ին ֆրանսական մարտանաւ մը նոյն տեղը անծանօթ կղզի մը գտաւ, որ ծովուն մակերեւոյթէն տասներկու մեդրի չափ բարձրութիւն ունէր և ամբողջովին կանաչներով զարդարուած էր։ 1894ին նորէն աներեւոյթ եղած էր։ Վերջերս նորէն երեւան ելած է տասնըհինգ մեդր բարձրութեամբ։

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000 · ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 12,433,000
ՀԱՍՈՅԹ 1895 ՏԱՐԻՈՅ 3,161,300

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000 · ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,671,100
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 1,245,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադարձ ապահովութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել, նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 20,000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՐԻԹԱՅՄ»

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 5,000,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 100,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 կր. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՍՈՒՂ ԳԵՏԻՆ ՄԸ

Մանչեսդրի մէջ երկաթուղւոյ ընկերութիւն մը գիծը մինչեւ Լոնտոն երկարելու համար պարտաւորուեր է ագարակէ մը անցնիլ և տասնըչորս Ֆր-տամար հող մը գնել։ Ագարակին տէրն, որ լորտ մ'է, այդչափ գետնի համար չորս հարիւր հազար անգլիական ոսկի պահանջեր է։ Այդ գումար չափազանց նկատուելով դատարանի դիմուեր է, որ երկու հարիւր վաթսուն հազար անգլիական ոսկի գին որոշեր է։

ՄՈՌՑՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ ՄԸ

Փարիզի մէջ մեռած երկու երաժիշտներու՝ Լիոնէ եղբարց գոյքերն ի վաճառ հանուելուն, երաժշտութեան տետրակ մ'ալ ծախուեր է, որուն թերթերուն մէջտեղէն 1,150 փր.ի պանքանոտներ գտնուեր են։ Ասոնք վերջին ծայր չքաւորութեան մէջ մեռած ըլլալով կարելի չէ եղած հասկնալ թէ այդչափ գումար մը ի՛նչպէս մոռցուեր է։ Այժմ կը բացատրուի այդ գաղտնիքը։ Երաժշտութեան այդ տետրակն որուն մէջ Նատօի նշանաւոր Կրօրնէր ծայրին, ձեռագրութեան անգլիացի մը ծովմէ նուէր ղրկուած էր Լիոնէ եղբայրներուն։ Այդ անգլիացին Փարիզ գտնուած պահուն նոյն երաժիշտներն իր տունը հրաւիրելով կ'ունկնդրէ եղեր անոնց։ Անգլիացին 1,150 փրանքի այդ պանքանոտները տետրակին մէջ դնելով նուէր ղրկած է երաժիշտներուն, որք չյուսալով որ մէջը դրամ կը գտնուի, չէին բացած զայն։

ԸՆՏՐԵԼԱԳՈՅՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ ՕՍՄԱՆԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

Հեղինակութիւն
ՊԵՏՐՈՍ ԷՖԷՆՏԻ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ

Անդամ Պետական Ծարբղրոյ խմբագրութեան դիւանին, Նըմուից Տնտես Պէրպէրեան Բարձրագոյն Դպրոցին եւ ուսուցիչ Օսմանեան Մատենագրութեան, Արաբերէն եւ Պարսկերէն լեզուաց եւ Օսմ. Գեղագրութեան։

1. — Ռօուզ վէ մրնթէխապաթըր ջէզանը Ֆարիսի (մէթոտ եւ հատաքածոյ Պարսկերէն լեզուի)։ Սոյն աշխատասիրութիւնը՝ որուն նմանը մինչեւ ցարդ անտեսուած չէ՛, կ'ուսուցանէ Պարսկերէն լեզուն իր բոլոր նրբութիւններով եւ կը ծանօթացնէ անոր մատենագրութիւնը։ Գին 4 ղրշ։

2. — Նիւմունէի էտէպիյէսիւր Օսմանիյէ վէ մալումաթը ֆէննիյէ (հատաքածոյ Օսմանեան մատենագրութեան) որ կը պարունակէ քերականական, համաձայնական, տաղաչափական եւ գրագիտական խիստ օգտակար կանոններ. ասոնցմէ զատ կը պարունակէ գիտական հատուածներ որոց մէջ ամփոփուած է գիտական գրեթէ ամէն բառ իրենց գաղղիերէններով։ Գին 4 ղրշ։

3. — Իւսուլի Սարֆը Օսմանի (Ամէլի վէ նազարի— գործնական եւ տեսական). — Օսմ. այս քերականութիւնը որ այլազան օգտակար հրահանգներ կը պարունակէ, [illegible] ... Գին 5 ղրշ։

4. — Նէվվէսէ[illegible] Մունշաաթը ճէտիտէ (Ձեռագիր Նամականի) Ընտիր ձեռագրով գրուած այս նամականին խմբագրուած է արդի ոճով. թէ գրագրականներու եւ թէ Օսմ. խմբագրութեան գրագիրներու խիստ կարեւոր է։ Գին 3 ղրշ։

5. — Մունթէխապաթ-ըւլ-ձէրիտէ (հատաքածոյ լրագրական գրուածոց) Գին 3 ղրշ։

6.—Բէհնիւմայի գըրաէթ վէ թէրճէմէ (Բ. տարի Ընթերցարան)։ Գին 2 ղրշ։

7.—Բէհնիւմայի գրաէթ վէ թէրճէմէ (Ա. տարի Ընթերցարան) Գին $1\frac{1}{2}$ ղրշ։

8.— Բէհնիւմայի գըրաէթ (Ձեռագիր) Գին $1\frac{1}{4}$ ղրշ։

9.— Իւսուլի խըլա եախօտ Տօզրու եազմագ ուսուլը։ Գին 3 ղրշ։

10.— Էլիֆպայի լիսանի Օսմանի (կանոնները հայերէն բացատրուած տպագիր եւ ձեռագիր)։ Գին 1 ղրշ։

11.— Էլիֆպայի լիսանի Օսմանի (կանոնները տաճկերէն բացատրուած տպագիր եւ ձեռագիր) Գին 1 ղրշ։

12. — Մէշգ եախօտ խուլուսը Օսմանիյէ (Գեղագրութեան մեթոտ 5 տետրակէ բաղկացեալ)։ Հատը 20 փրյ։

ԸՆԴ ՄԱՄԼՈՎ

Ամէլի վէ Նազարի Ուսուլը Արէպի (Տեսական եւ գործնական մեթոտ Արաբերէն լեզուի)։ Այսպիսի գիրք մը ըրնաւ երբեք ի լոյս տեսած չէ. քիչ ժամանակուան մէջ Արաբերէնի պէս անլուծելի կարծուած լեզուն կը սովրեցնէ։

Կեդրոնատեղին է Պապը Ալի Ճատտէսի, 78 թիւ վաճառատունը։ Թէ՛ վերոյիշեալ գրքերէն գնել եւ թէ՛ Պէրպէրեան վարժարանը աշակերտ արձանագրել տալ փափաքողք թող դրեն հետեւեալ հասցէին.

«Տէրսաատէթ Իւսկիւտարտա քեանի Պէրպէրեան մէքթէպի լիսանը Օսմանիյէ մուալլիմի րիֆծէթլու Ջէբի Էֆէնտիյէ»

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Թ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆԻ

ՆՈՐ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ ԻՐԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ և բնական ու բնապատմական գիտութեանց, Պատկերազարդ. Ա. Տարի։ Կրնայ ծառայել միանգամայն իբրեւ ընթերցանութեան դասագիրք։ Գին 3 ղրուշ։

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔ ԴՐԱՀԱՇՈՒՈՅ, Թուաբանական խնդրոց լուծմանը համար կիրարկուած. Մանկավարժական ուղղութեամբ. Աշակերտաց մասն. Գին 3 ղրուշ։

ՆՈՅՆ, Ուսուցչաց մասն կամ Բանալին. Գին 3 ղրուշ։

ԱՐՈՒԵՍՏ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ եւ Վաճառականական գիտելիք. Պարզ տումար եւ կրկնատումար։ Դիւրուսոյց մեթոտ։ Ամէն մարդ կարող է ինքն իրեն սովրիլ։ Գին 6 ղրուշ։

Կեդրոնատեղի Մարգարեան գրատուն Մերճան

ԱՇՃԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Գրավաճառ Յովհան Աշճեան պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ իր գրատունն, որ շատ տարիներ ի Մերճան փողոց հաստատուած էր, այժմ փոխադրած է յաճախորդաց դիւրութեան համար, Կ. Պոլիս Զագմաճըլար-եօգուշու թիւ 29 խանութը, Մեծ Նոր խանին տակը և Սիւմպիւլլիւ խանին դրանը ճիշդ դէմը, ուր ըստ առաջնոյն կը շարունակէ գրավաճառութիւնը, եւ միշտ պատրաստ է գոհացնել իր բազմաթիւ յաճախորդները, գնոց չափաւորութեամբ և ճոխ տեսակներովը։

ՏՈՒՔԹՈՐ Գ. ՇԷՐՊՕՆՈՑ ԿԱՄ ՀՈԳԵՓՐՈՒԵԱՆՆ

Թէօֆիլ Կօթիէի էն հետաքրքրաշարժ և փր. տեսակին մէջ առաջին սքանչելի վէպ մ'է, կը ծախուի Զագմաճըլար Եօքուշու թիւ 29 Յովհան Էֆ. Աշճեան գրատունը. գին 4 ղրշ.։

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ 1897 ԹՈՒԻՆ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Հրատարակիչ. — Ն. Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Հրատարակուեցաւ 1897 տարւոյ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑՆ, որ բաց ի բուն Օրացոյցէն, կը պարունակէ հարիւրաւոր բարոյական առածներ, զուարճալիքներ, պատմական, գիտական, վիճակագրական կարեւոր տեղեկութիւններ, ընտանեկան դեղեր, վէպեր, մանրավէպեր, բանաստեղծութիւններ, և ի մասնաւորի 1895 եւ 96 տարւոյ Տարեցոյցին մէջ հրատարակուած Մեծ. Ս. Փանոսեան Էֆէնտիի Օգսէնի Նամակին Պատասխանը։

Կեդրոնատեղին է Նշան Կ. Պէրպէրեանի տպարանը, Կ. Պոլիս, Էսկի Զապթիէ ճատտէսի թիւ 61 եւ ամեն հայ գրավաճառաց քով։

Ղալաթիա, Քօմիւրճեան խանի ներքեւ Մեծ. Ե. Վրոյրի, և Եօրկանճըլար ճատտէսի Ռոման և Ընկ. վաճառատուները։ Օրթագիւղ Ֆէտճի Գ. Վիչէնին խանութը։

Գին 6 ղրշ.

ԲԱԶԷ

ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՎ ՎՐԱՅ ՀԱՆԴԵՐՁԻՑ

Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Ապոտ Էֆէնտի Եէնի Ջամիլը, Թիւ 5, 6

Վաճառատունս պատիւ ունի ծանուցանել ազնիւ հասարակութեան թէ ի վիճակի է հայթայթել անմրցելի գներով թէ՛ պատրաստ և թէ չափու վրայ հանդերձեղէնք։ Տնօրէնութիւնն սերտ յարաբերութեան մէջ ըլլալով Ֆրանսայի ամենէն լաւ գործարանաց հետ, կարողացած է ի ձեռին ունենալ ազնիւ չուխայներու առատ քանակութիւն մը որ հրապարակի վրայ ծախուած պատրաստ հանդերձեղէններու ցուցալի վիճակն և սղութիւնն խելոյն կը պարզէ լաւ գիտողին։ Գերմանաւստրիական կեղծ պատրաստութիւններէ խորշած, միայն զուտ բուրդ Ֆրանսական, Անգլիական և Պելճիական լաւ ապրանքներ անզակակ ընտրէր գործածութեան պատրաստել և հաճոյք գներով ծախել, այս եղած է վաճառատանս նշանաբանն։ Հրապարակէն չուխայ գնելով, պատրաստ զգեստ ծախելու ճգնող վաճառատուններն այցելելէ առաջ, կը խնդրուի անգամ մը դիմել մեր վաճառատունն ալ։

Վերջին գին. [illegible]

Ա Զ Դ

ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ կը ծանուցանէ յարգոյ հասարակութեան թէ իր Խասեար խանի մէջ ունեցած գինի Տէրօն այս անգամ փոխադրուած է Գալաթա Զիւլֆարի փողոց Եուսուֆ Իփլէքճին խանի ներքեւ թիւ 2 մթերանոցն։

Ցիշեալը արժանացած է Օսմանեան Իփթիխարի և Շիքագոյի ու Պալկաւրոյ առաջին արծաթ Մետալներու։ Սոյն մթերանոցին մէջ կը ծախուին իր շինած Բարթալի տեսակ տեսակ գինիներ սեղանի. մանաւանդ հիւանդաց համար հին գինիներ, գնահատուած երեւելի բժշկաց կողմէ, տակառով, քաշով և շիշով։ Նոյնպէս բուլաքը խաղողէ եղած մաստիքա և Բարթալի ճիպրէի ակւզ օղի, որ փափկաճաշակաց կողմէ արդէն գնահատուած են։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ	»	10,028,000
Տարեկան հասոյթ	»	23,250,000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէն մթերանոցներ և բնակարաններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ, խիստ չափաւոր սակագիններով։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս Պաղչէ-Գափու, Անանիատիս խան, 12, 13, 14

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԲԵՐԱ

Բերայի Պատ. Կրթ. Խնամակալութեան հսկողութեան տակ հաստատեալ կիրակնօրեայ առեւտրական վարժարանի Ն. շրջանը սկսաւ Նոյեմբեր 3, կիրակի օր, ժամը 6ին, Էսաեան վարժարանի մէջ։

Նոյն ամսոյ մէջ, միայն կիրակի օրեր 3 ժամ զբաղմամբ պիտի աւանդուին.

1. Վաճառականութիւն. — Առեւտրական օրէնք եւ սովորութիւնք, առեւտրական թղթոց զանազանութիւն ու գործածութեանց եղանակներ։

2. Տոմարակալութիւն. — Պարզ տումար, կրկնատումար եւ ամէն տեսակ ընթացիկ հաշիւներ։

3. Հաշուագիտութիւն. — Առեւտուրի մէջ պատահած ընդհանուր հաշիւներ, սեղանաւորական գործառնութիւնք եւն։

Վճարումն է ամսական 20 ղրուշ կանխիկ։

Դիմել Էսաեան վարժարան Բերա

ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ
Վկայեալ [illegible]
Առեւտրական վարժարանէն

ՄՈՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիա	3500	Թիպս	2500
Ռամսէս	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնիս	3500	Նէֆթիս	2500
Անիւպիս	3000	Բէրա	2250
Ապօլօ	3000	Օսիրիս	2250
Անօբիս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3550	Կասքօնի	1500
Ֆարօս	2750	Կիէն	1500

Մարէօթիս շոգենաւը, Նաւապետ Պրաուն, Լիվրփուլէն հոս ժամանեց ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ուիթթօլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
34, Ճէյմս Սդրիթ, Լիվրփուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պաթումի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնը միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղուելի է առ գործակալութիւն Նաւաղջէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալ
ԹԻՄՈԹԷ ԲՐՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց Թ. 10

ՏՈՒՔԹՈՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

Հաստատեալ յամին 1852

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, [illegible] (ըստ սարքի), [illegible] երաշխաւորեալ։ «Սկոպրիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երկաթ այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ [illegible]։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի գարէզըլաս վրայի յարկը ճիշդ Զըպուզճեանց դէմ)։

Գաւառցիները յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 Նոր բացուած Արիստիտի փողոց ամէն օր։

Ց. Գ. — Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։

Հ. ԵՒ Ա. ՍԵԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՀԻՄՆԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1878, ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Թօքաթլը խան Սուլթան-Համամ, աղբիւրին մօտ թիւ 4 Սէլվիչէն տպարանին կից, Կ. Պոլիս

[illegible] և Նորաձեւութեանց վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներ

ՊՌՕՏԷ.— Պարզ և Մուսլին վրայ, բանուած ամէն լայնքով. մասնաւորապէս օժիտի համար ճոխ տեսակներ, Վօլաններ Եւրոպներու համար։— ՏԱՆԹԷԼԱ.— Վալանսիէն, Գառօ, Թիւլ, Քէօբիւր, Շանթիյեի, Գաըթօն, Իուլանէզ ամէն տեսակ, Մետաքսէ, Բթանէ և Բուրդէ։— ԲԱՍՄԱՆԹԸՐԻ.— Գունաւորով, և առանց Գունաւորի Մետաքսեայ և ոսկեզօծ զանազան տեսակներ, Մօթիֆ, Կանթիլիա, Սէնթիւր, Մառապո, Փետուր եայլն։ ԳՕՐՏԷԼԱ.—Կրօն, Մուաէ, Սաթէն, Ֆանթէզի, Շանժան, Թաւշեայ ամէն տեսակներ ամէն լայնքով։— ԳՐԷՊ ԵՒ ԿԱԶ.— Գուէր տը Շին, Գուէր Անկլէ, Գուէրլիս, Կազ, Կոբեաուին, պարէժ բուրդ և մետաքս, Թառլաթան, Մուսլին եայլն։—ՖԱՔԷՕԼ.— Ամէն տեսակ Թանթէլայէ, Ֆաքէօլ Ֆիշիւ, Շարբ, Անտալուզ, Գլխարկի վէլօ, Թիւլ վարագոյր բանուած և Տանթէլայէ, ծրարով և պատրաստ շինուած Ճիպինցոններ։— ՁԵՌՆՈՑ.— Կաշիէ, Մետաքսէ և Բթանէ։— ՔՈՐՍԷ.—Գաղղիական ընտիր և ձեւաւոր, պարզ, Բըլուզով և մետաքսէ։— ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՔՕՂԵՐ.—Կրոնակի համար տղոց հագուստ և գլխարկ։— ԲՈԴԵՂԷՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ.— Շալ Ֆիշիւ եայլն։— Շալեր.— Շալ Գլխաւորներու համար, ծաղկով նաեւ Ֆինօ Շալ Էքօսէ ամէն մեծութեամբ։

Ամէնքն ալ առաջնակարգ գործարաններէն բերուած։ Ճաշակաւոր և հարուստ զանազանութիւն։ ՈՐՈՇ ԳԻՆԵՐ և աժանութիւն։ Մեծաքանակ և Փոքրաքանակ վաճառմունք։

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ և Պոլսոյ միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլօրիտեան	3500
Արմէնիան	10500	Էճիփշեան	3500
Քէսդրիան	10500	Բըրմուտեան	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արաբեան	3500
Պոսթոնիան	8000	Աթէնեան	2500
Ճորճիան	8000	Անադոլեան	2500
Պօլոնեան	8000	Ալպանեան	2500
Վինիֆրէտեան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մէնզօ	900
Ֆավոնիան	3700	Օբորդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1
Ղալաթիա

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ և Պոլսոյ միջեւ ամսը երկու անգամ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Սամարիա	3574
Էտրուրիա	7718	Մարաթոն	2403
Սէրվիա	7391	Ալգիա	2393
Աւրանիա	7268	Սարտինիա	2166
Բավոնիա	5587	Թալիֆա	2246
Սէֆալոնիա	5517	Բալմիրա	2144
Կալլիա	4809	Թրինիտատ	1899
Սայթիա	4557	Մորոքքօ	1855
Ալեբբօ	2143	Պրիթիշ Քուին	735
Քէտար	1876	Քարինթիա	5598
Շէրպուր	1614	Սիլվանիա	5598
Գադալոնիա	4845	Քամբանիա	12950
Պոթնիա	4531	Լուքանիա	12950

Շերբուրգ շոգենաւը, Նաւապետ Ճէֆրիս, հասած է, և ուղղակի Լիվրփուլ պիտի երթայ շուտով։

Թրինիտատ պիտի գայ ընդհանուր վաճառքով, գէթ ի 15/27 ամսոյս։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԻ
գործակալ
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 4
Ղալաթիա